

Ida-Maria Halonen
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK) -kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja
Opinnäytetyö, 2023

KYSELY VANHEMMILLE RAAHEN SEURAKUNNAN VARHAISKASVATUSTYÖN KEHITTÄMISEKSI

TIIVISTELMÄ

Iida-Maria Halonen

Kysely vanhemmille Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi
49 sivua ja 3 liitettä

Syksy 2023

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK) -kirkon varhaiskasvatuksen ohjaaja

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa vanhemmilta yhteistyökumppanin, Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa perheiden toiveita Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnalle. Tutkimuksessa selvitettiin myös sitä, kuinka hyvin Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö tavoittaa perheet. Tarkoituksena oli myös selvittää, millaisena vanhemmat kokivat mahdollisuutensa vaikuttaa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toimintaan.

Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa määrällistä ja laadullista tutkimustietoa vanhempien toiveista ja ajatuksista yhteistyökumppanille, eli Raahen seurakunnalle. Tavoitteena oli tuottaa sellaista tietoa, jonka pohjalta pystyttäisiin kehittämään Raahen seurakunnan varhaiskasvatustoimintaa.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta, joka toteutettiin Webropol-alustalla internetkyselynä. Kyselyä mainostettiin vanhemmille seurakunnan kerhoissa sekä sosiaalisen median kanavissa. Kyselyyn vastasi yhteensä 34 vanhempaa Raahen seurakunnan alueelta.

Tutkimuksen tuloksissa nousivat esiin vanhempien toiveet varhaiskasvatuksen toiminnan säilymisestä ja lisäämisestä koko Raahen alueella. Esiin nousi myös kehittämisen kohteita esimerkiksi henkilökunnan toimintaan liittyen. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että vanhemmat eivät koe mahdollisuuttaan vaikuttaa seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan kovin suurena. Tutkimuksen tulokset viittaisivat siihen, että Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö tavoittaa enemmän naisia kuin miehiä ja paremmin heitä, jotka ovat jo mukana toiminnassa.

Opinnäytetyössä saavutettiin sille asetetut tavoitteet. Opinnäytetyö tuotti yhteistyökumppanille paljon sellaista tietoa, jota voi hyödyntää seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämisessä. Saatujen tulosten pohjalta toimintaa kehitetään siten, että se voi palvella perheitä entistä paremmin.

Asiasanat: lapset, osallisuus, perheet, seurakunta, varhaiskasvatus

ABSTRACT

Iida-Maria Halonen

A survey for parents to develop the early childhood education of Raahe Parish
49 pages and 3 appendices

Autumn 2023

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree in Social Services

Bachelor of Social Services, Christian Early Childhood Education

The purpose of the thesis was to gather information from parents to develop the early childhood education of the partner organisation, Raahe Parish. The purpose of the study was to map the families' wishes for the early childhood education of the Raahe Parish. The study also investigated how well the early childhood education of Raahe Parish reaches families. The purpose of the thesis was also to find out how parents felt about their opportunity to influence the early childhood education of Raahe Parish.

The goal of the study was to produce quantitative and qualitative research data on parents' thoughts and wishes for the partner, Raahe Parish. The goal was to produce the kind of information which would make it possible to develop the early childhood education activities of Raahe Parish.

The research method used was a survey conducted on the Webropol platform as an internet survey. The survey was advertised to parents in parish clubs and on social media channels. A total of 34 parents from the Raahe Parish responded to the survey.

In the results of the study, parents' wishes for maintaining and improving early childhood education activities in the entire Raahe region came to the fore. Development targets were also brought up, for example, in relation to staff activities. The results of the study showed that parents do not feel that their opportunity to influence the church's early childhood education activities is very great. The results of the study indicate that the early childhood education of Raahe Parish reach more women than men and better those who are already involved in the activities.

The goals set for the thesis were achieved. The thesis provided the partner with a lot of information that can be used in developing of the parish's early childhood education. Based on the results obtained, the work will be developed in such a way that it can serve families even better.

Keywords: children, families, early childhood education, parish, participation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 VARHAISKASVATUSTYÖ SEURAKUNNASSA.....	5
2.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohdat	5
2.2 Kirkon varhaiskasvatuksen monet muodot.....	6
3 PERHELÄHTÖISYYS JA PERHEIDEN OSALLISUUS SEURAKUNNASSA11	
3.1 Perhelähtöinen seurakunta	11
3.2 Lasten ja perheiden osallisuus seurakunnassa.....	12
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA YHTEISTYÖKUMPPANI	
.....	15
4.1 Tarkoitus ja tavoitteet.....	15
4.2 Raahen seurakunta työelämäkumppanina.....	16
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	17
5.1 Tutkimusympäristö ja tutkittava kohderyhmä.	17
5.2 Aineiston keruu ja saatu aineisto	18
5.3 Aineiston analyysi	19
6 TULOKSET	21
6.1 Vanhempien mielipiteet toiminnan riittävydestä	21
6.2 Perheiden osallistuminen Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan ja tapahtumiin	23
6.3 Vanhempien ajatuksia tulevaisuuden näkymistä.....	25
6.4 Miten vanhemmat kokivat vaikutusmahdollisuutensa ja osallisuutensa27	
6.5 Ruusut, risut ja kehittämiskohteet	30
7 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	34
7.1 Opinnäytetyön luotettavuus.....	34
7.2 Opinnäytetyön eettisyys	36
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	38
9 POHDINTA	40

LÄHTEET.....	45
LIITE 1. Kyselylomake	50
LIITE 2. Opinnäytetyön mainos ilmoitustauluille.....	55
LIITE 3. Opinnäytetyön mainos viestillä ja somessa	55

1 JOHDANTO

Suomessa evankelisluterilaisen kirkon jäsenmäärä on laskussa, kasteiden ja vihkimisten määrät laskevat myös nopeassa tahdissa eikä kokoava toiminta ei enää tavoita ihmisiä. Lisäksi erityisesti perheitä perustavien ikäluokissa on näkyvillä sekularisaatiota ja individualisaatiota. Myös uskonnollinen kasvatus ja sitoutuminen kirkon oppiin on heikentynyt. Kirkon strategiaan on kirjattu, että ovet kirkkoon ja kasvuun on pidettävä auki. Lasten ja nuorten osallisuutta sekä perheiden hyvinvointia ja ylisukupolvista vuorovaikutusta on edistettävä. Kirkko on myös herännyt pohtimaan sitä, ovatko seurakuntalaiset toimijoita, jotka tekevät kirkkoa eläväksi, vai pelkkiä työn kohteita. (Suomen ev.lut. kirkko, 2020, s. 2, s. 6, s. 21.)

Kirkon varhaiskasvatustyö on monin paikoin useiden muutosten keskellä muun muassa toimintaympäristöjen ja uskonnollisuuden muuttumisen sekä katsomuskasvatukseen liittyvien keskustelujen myötä (Valtonen & Ojell, 2023, s. 159). Näin on myös Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä. Kokoava toiminta, kuten päiväkerho tai muskari, ei Raahessa tavoita enää lapsia ja vanhempia samalla tavalla kuin vaikka kymmenen tai viisi vuotta sitten. Esimerkiksi päiväkerhoihin osallistuu aikaisempaa vähemmän lapsia ja ryhmiä on paikoitellen vaikea saada täyteen. Tapahtumiin sen sijaan osallistuu aikaisempaa enemmän lapsia ja lapsiperheitä. Keskustelimme aiheesta Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen ohjaajan Merja Tuomaalan kanssa joulukuussa 2022, ja häneltä tuli pyyntö tehdä opinnäytetyönä kysely alueen vanhemmille seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämisen tueksi.

Perhe- ja lapsimyönteisessä seurakunnassa ja kirkossa lapset saavat tarvitsemansa turvan ja tuen lisäksi myös mahdollisuuden olla itse toimijoina. Perheiden monimuotoisuutta kunnioitetaan ja heidän tapaansa ilmaista uskoaan ja katsomustaan arvostetaan. Sekä perheet että lapset saavat mahdollisuuden pohtia uskoon liittyviä kysymyksiä. Lapsi- ja perhelähtöisessä kirkossa keskeisessä roolissa ovat vuorovaikutus sekä kaikenikäisten seurakuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet ja osallisuus. Osallisuudella tarkoitetaan mukana olemisen ja johonkin kuulumisen tunnetta. Seurakunnassa tämä tarkoittaa sitä, että lapsi ei ole vain

seurakunnan toiminnan kohde, vaan aktiivinen toimija. Tämän lisäksi osallisuus seurakunnassa tarkoittaa myös vastuun ottamista oman, toisten ja koko yhteisön tulevaisuudesta ja toiminnasta ikätason mukaisesti. Tämä vaatii myös työntekijöiltä tietoa ja taitoa toimia yhteistyössä perheiden kanssa heidän arjessaan. (Kirkkohallitus, 2022, s. 8.)

2 VARHAISKASVATUSTYÖ SEURAKUNNASSA

2.1 Varhaiskasvatuksen lähtökohdat

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen tavoitteellista ja suunnitelmallista hoidon, opetuksen ja kasvatuksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa pedagogiikka painottuu (L 540/2018). Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, joka on osa Suomen koulutusjärjestelmää. Sille on asetettu monia tehtäviä ja tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on yhteistyössä huoltajien kanssa edistää lasten kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua ja oppimista. Se edistää lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, sekä ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii uusia taitoja ja tietoa, joka tukee lapsen aktiivista osallisuutta ja toimijuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus myös mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin tai opiskelun, tukien samalla heitä kasvatustyössä. (Opetushallitus, 2022, s. 14.)

Varhaiskasvatuksesta säädetään Varhaiskasvatuslailla (L 540/2018) ja sen pohjalta laaditulla Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 -asiakirjalla (Opetushallitus, 2022). Tämän asiakirjan myötä laaditaan edelleen sekä paikalliset että lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen ja vahaiskasvatuksen tulee olla tavoitteellista ja suunnitelmallista. Myös esiopetus on varhaiskasvatusta. (Opetushallitus, 2022, s. 7.)

Varhaiskasvatus muodostaa lapsen oppimiselle ja kehitykselle johdonmukaisena etenevän kokonaisuuden. Se luo perustaa elinikäiselle oppimiselle.

Varhaiskasvatuksessa hoito, kasvatus ja opetus muodostavat eheän kokonaisuuden ja varhaiskasvatus toteutuu lasten, henkilöstön ja ympäristön vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatus on pedagogista toimintaa, joka perustuu määriteltyihin arvoihin sekä käsitykseen lapsesta ja oppimisesta. Pedagoginen toiminta on tietoon perustuvaa ammattilaisten toteuttamaa tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, jolla voidaan varmistaa lasten oppimisen ja hyvinvoinnin toteutuminen. (Opetushallitus, 2022, s. 19, s. 22.)

Varhaiskasvatuksessa yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää. Tavoitteena on henkilöstön ja huoltajien sitoutuminen lasten turvallisen ja terveen kasvun, oppimisen ja kehityksen edistämiseen yhdessä. Kasvatusyhteistyötä tukee luottamus ja keskinäinen kunnioitus. Kasvatusyhteistyön suuntaviivoista keskustellaan huoltajien lisäksi myös henkilöstön kesken. Yhteistyössä on otettava huomioon lasten yksilölliset tarpeet, perheiden moninaisuus sekä vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. (Opetushallitus, 2022, s. 35.)

Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus ovat osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lapset kasvavat ympäristössä, jossa on useita eri kulttuureja ja katsomuksia. Varhaiskasvatuksessa tutustutaan eri kulttuureihin sekä opitaan ymmärtämään ja kunnioittamaan niitä. Myös lasten omaa kulttuuri-identiteettiä vahvistetaan. Seurakunnat voivat toimia varhaiskasvatuksen yhteistyötahoina, ja näin ollen antaa oman panoksensa esimerkiksi kulttuurin ja katsomuskasvatuksen tuuksi tulemisessa. (Opetushallitus, 2022, s. 25, s. 36.)

2.2 Kirkon varhaiskasvatuksen monet muodot

Lapset nostetaan keskiöön Raamatussa useissa kohdissa. Esimerkiksi Markuksen evankeliumissa 9:36 sanotaan: ”Jeesus asetti lapsen heidän keskelleen ja nosti hänet syliinsä” (Raamattu, 1992). Tähän ja vastaaviin kohtiin Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa pohjataan lapsistrategiaa, jonka tarkoitus on nostaa lapsi keskiöön ja turvata heidän oikeutensa. Lapsen ja aikuisen suhteessa tärkeää on lapsen oikeus rakkauteen ja huolenpitoon. Kun lapsen etu on ensi-

sijassa kirkossa ja yhteiskunnassa, turvataan hänen mahdollisuutensa turvalliseen ja tasapainoiseen kasvuun. (Kirkkohallitus, 2022, s. 4.)

Luterilaisessa kirkossa kristillinen kasvatusta nähdään osana seurakunnan, vanhempien ja kummien tehtävää. Lapsen kastetilaisuudessa kysytään, tukevatko vanhemmat ja kummit lasta kristillisessä kasvussa yhdessä seurakunnan kanssa (Kirkollisten toimitusten kirja, 2003). Luterilaisen kirkon lapsikasteiden määrä on kuitenkin vähentynyt kaikissa pohjoismaissa viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Esimerkiksi Islannissa vuonna 2000 syntyneistä lapsista kastettiin 89,2 % ja vuonna 2019 42,0 %. Suomessa kastetaan vielä väkilukuun suhteutettuna enemmän lapsia kuin muissa pohjoismaissa, vaikka kastettujen määrä onkin laskussa. Suomessa vuonna 2019 syntyneistä lapsista kastettiin 62,2 %, kun vuonna 2000 kastettuja oli vielä 88,7 %. (Hegstad, i.a.)

Kristilliselle kasvatukselle ei ole annettu yhtä kaiken kattavaa määritelmää, mutta yhden määritelmän mukaan se on kristinuskon sisältöjen opettamista ja traditioiden välittämistä varhaisen vuorovaikutuksen merkitys huomioon ottaen. Vuorovaikutuksella on merkitystä spirituaaliselle ja uskonnolliselle kehitykselle jo pienen lapsen kohdalla. Spiritualiteetti voidaan ymmärtää jumalasuhteen lisäksi myös yhteyden kokemisena toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Esimerkiksi kirkossa pidettävässä vauvamuskaritoiminnassa pieni vauva yhdessä vanhemman kanssa pääsee osaksi uskonnollista kulttuuriperintöä musiikin kautta. (Kilpeläinen, 2022, s. 50–51.) Suomen evankelisluterilaisen kirkon varhaiskasvatusta tukee kodin kristillistä kasvatusta. Se myös tukee lapsen kasvua kokonaisvaltaisesti kristillisen ihmiskäsityksen mukaisesti. Varhaiskasvatustoiminnan perustana on perheiden kanssa tapahtuva yhteistyö kasteessa saadun yhteisen kasvatusta- ja opetustehtävän mukaisesti. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-b.)

Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa sana ”varhaiskasvatustyö” on otettu kuvaamaan työalaa eri seurakunnassa eri tahtiin. Esimerkiksi Raahan seurakunnassa varhaiskasvatustyö on noussut viralliseksi nimikkeeksi vasta vuonna 2022. Tätä ennen varhaiskasvatustyö on toiminut nimellä lapsityö ja perhetyö. Näin on ollut myös useissa muissa seurakunnissa. Myös evankelisluterilaisen kirkon varhaiskasvatuksen verkkosivuilla (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-b) on edelleen

varhaiskasvatustyön esittelyn sivuilla suluissa lisämaininta ”lapsi- ja perhetyö”, mikä kertoo siitä, ettei termi ole vielä täysin vakiintunut kirkossa ja seurakunnissa.

Kuntien ja yksityisten palveluntuottajien järjestämän varhaiskasvatuksen tavoin myös seurakunnat tarjoavat varhaiskasvatuspalveluita, kuten päiväkerhoja ja perhekerhoja. Kirkon varhaiskasvatustoimintaa ohjaavat yleiset pedagogiset suuntaviivat ja sen toiminnassa suositaan vasuperusteiden toteutumista, toiminnan omaleimaisuus huomioiden. (Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-b.) Kirkon varhaiskasvatuksen on pitänyt löytää uusia perheitä tavoitettavia toimintamuotoja, kuten tapahtumia ja projekteja, perinteisten päiväkerhojen vähentyessä. Kirkon varhaiskasvatuksen toimintamuodot tarjoavat pikkulapsiperheille luontevia kohtauspaikkoja ja pienten lasten vanhemmille tukea vanhemmuuteen. Kasvatuskumppanuus onkin nostettu kirkon varhaiskasvatuksen linjauksissa keskeiseksi varhaiskasvatuksessa. Myös perhetyö nähdään keskeisenä osana varhaiskasvatusta monissa seurakunnissa. (Valtonen & Sutinen, 2016, s. 15.)

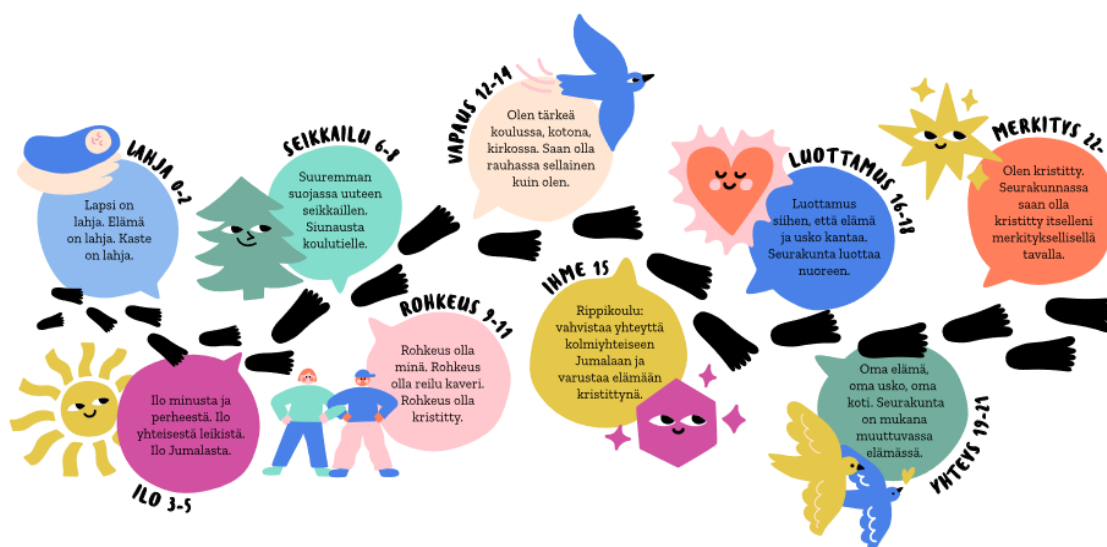
Kirkon varhaiskasvatus toteutuu yhteistyössä monien verkostojen kanssa. Yksi näistä yhteistyötahoista on kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus. Osa seurakunnista ja työntekijöistä on silti kokenut yhteistyön haastavaksi, sillä nykyisen ohjeistuksen mukaan opetus ja katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa on tunnustuksetonta. Seurakunta ja sen varhaiskasvatuksen työntekijät ovatkin joutuneet miettimään ja kehittämään uusia tapoja, joilla tätä yhteistyötä voidaan toteuttaa. (Valtonen & Ojell, 2023, s. 162.) Katsomuskasvatus ja sen toteuttaminen on noussut keskusteluihin ja tutuista ja perinteisistä yhteistyömuodoista luopuminen on voinut olla haikeaa. Joissain seurakunnissa on voitu olla sitä mieltä, ettei katsomuskasvatukseen kuuluva yhteistyö edes kuulu kirkon perustehtävään. Tämä on kuitenkin lyhytnäköistä ajattelua, sillä seurakuntien oma kokoava toiminta on laskusuunnassa ja yhä useampi lapsi on kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä. Perheiden tarpeiden huomiointi ja reagointi yhteiskunnan muutoksiin ovat olleet kirkon varhaiskasvatustyön vahvuutena koko sen historian ajan. (Peltäjä & Ojell, 2018, s. 39–40.)

Koska erilaiset tapahtumat ja projektit ovat lisääntyneet kirkon varhaiskasvatustyössä, tekevät seurakunnat päiväkotien lisäksi paljon yhteistyötä alueiden

muiden toimijoiden kanssa. Kunnat usein näkevät seurakunnat hyvinä ja arvostettuina yhteistyökumppaneina. Moniverkostoisessa yhteistyössä lasten ja perheiden hyvinvoinnin eteen voidaan tehdä yhdessä töitä. Myös diakonisen perhetyön ja perhetoiminnan merkitys on viime aikoina kasvanut. Apua suunnataan suoraan lapsiperheille ja heidän tukemiseensa on kehitetty uusia toimintamalleja ja -tapoja perinteisten tapojen lisäksi. (Valtonen & Ojell, 2023, s.162–163.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon varhaiskasvatustoiminta on pedagogista toimintaa ja se nojaa varhaiskasvatuksen pedagogisiin perusteisiin. Varhaiskasvatustyötä tekevät siis pätevät ja koulutetut työntekijät. Varhaiskasvatuksen ohjaajien ja lastenohjaajien lisäksi muun muassa kasvatuksen teologit, osa nuorisotyöntekijöistä ja osa diakoneista voivat toimia varhaiskasvatustyön kentällä sekä lapsi- ja perhetyössä. Erityisesti varhaiskasvatuksen ohjaajilla ja lastenohjaajilla on koulutuksensa puolesta vahva pedagoginen tausta ja osaaminen toimia kirkon varhaiskasvatuksen työntekijöinä. (Valtonen & Ojell, 2023, s. 174–175.)

”Polku” on suhteellisen uusi, vuonna 2021 julkaistu, seurakuntien ja kirkon varhaiskasvatustyötä opastava toimintamalli. Se kuvaa ihmisen koko kaaren jo odotusajasta ja syntymästä aina itsenäiseen aikuisuuteen saakka. Polussa on jaoteltuna ikäkaudet kolmen vuoden jaksoina, vain 15-vuotias on poikkeus tässä (kuva 1). Polun ikäkausijattelu pohjautuu elämänkaaren vaiheisiin ja kehityspsykologiaan. Sen jokaiseen jaksoon sisältyy lapsen ja nuoren elämään kuuluvia merkittäviä tapahtumia. Tasainen jako auttaa seurakuntaa ymmärtämään ikäkaudet tasavertaisina keskenään sekä ohjaamaan toimintaa yhtenä kokonaisuutena. (Kirkkohallitus, 2021, s. 11.)

Kuva 1. POLKU-toimintamallin ikäkaudet ja niiden teemat (Kirkkohallitus, 2021, s. 12)

Jokaiselle polun ikäkaudelle on annettu oma teema. Alle kouluikäisten lasten teemoja ovat lahja (0–2v.), ilo (3–5v.) sekä seikkailu (6–8v.). Teemojen tavoitteena on vahvistaa lapsen kokemusta siitä, että hän on Jumalalle rakas ja hän on Jumalan kuva. Kukaan teema tarjoaa ikäkaudelle sopivia, kristinuskosta nousevia rakennusaineita kasvun tueksi. Teemoissa otetaan laajasti huomioon myös koko perhe, kaikki perhemuodot hyväksyen. Polku-materiaaleista seurakunta voi saada työvälineitä omaan työskentelyynsä lasten ja perheiden kanssa. Se antaa esimerkkejä ja peilauspinnan toiminnan suunnittelulle. (Kirkkohallitus, 2021, s. 12–13.)

3 PERHELÄHTÖISYYS JA PERHEIDEN OSALLISUUS SEURAKUNNASSA

3.1 Perhelähtöinen seurakunta

Tutkimukset ovat osoittaneet, että ne ikäpolvet, jotka 2020-luvulla perustavat perheitä ja kasvattavat lapsia, ovat etäännyneet perinteisestä uskonnollisuudesta kaikkein eniten. Tämä on kirkolle erittäin haastava tilanne, sillä uskonnollisten yhteisöjen yhtenä kohtalonkysymyksenä voidaan pitää perinteen välittymistä uusille sukupolville. Uskonnolliseksi identifioituminen on pikkuhiljaa muodostunut epätavalliseksi suomalaisten keskuudessa. (Vikström, 2023, s. 26.) Kun suomalaisilta kysyttiin, mitä ominaisuuksia he toivovat omille lapsilleen, sai uskonnollisuus vähiten mainintoja. Vain kaksi prosenttia kaikkein nuorimmista vastaajista piti uskonnollisuutta tärkeänä ominaisuutena. (Ketola, 2020, s. 24–25.)

Kirkon varhaiskasvatus ei koske vain lapsia vaan olennaisesti myös vanhempia, sillä seurakunnissa on paljon sellaista toimintaa, jossa toiminnan kohteena ovat lapsen lisäksi myös vanhemmat. Esimerkiksi vauvamuskari on tällaista toimintaa. Vanhemmilla on valta päättää siitä, millaiseen toimintaan lapsi pääsee osalliseksi. (Kilpeläinen, 2022, s. 50, s. 52.) Lapsi oppii ja kasvaa kulttuurisessa vuorovaikutuksessa. Esimerkiksi ohjatun osallistumisen periaatteen mukaan lapsi oppii, kun hän pääsee osalliseksi kulttuuria ja häntä ohjaa kulttuurin käytännöt ja arvot. Toiminnan ei tarvitse olla tarkoituksella opettavaista tai ohjaavaa, vaan lapsi oppii, kun hän pääsee mukaan esimerkiksi keskusteluihin. (Rogoff, 2003, s. 3, s. 283–284.)

Kirkon perhetyön perusta on Raamatun elämäkäsityksessä ja ihmiskuvassa, sekä luterilaisen kirkon arvomaailmassa. Perhetyö perustuu siis siihen, että ihminen on arvokas ja luotu yhteyteen, vanhemmuus nähdään lahjana ja tehtävänä, sekä uskosta nousevaan elämäntapaan. Kirkon perhetyöllä tarkoitetaan kaikkea seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten toimintaa, jolla vahvistetaan ja tuetaan monimuotoisia perheitä ja niiden jäseniä. Vahvistusta saa esimerkiksi hengelliseen elämään, ihmisenä kasvuun, jaksamiseen vaikeissa tilanteissa,

seurakunnan yhteyteen sekä keskinäiseen välittämiseen. (Kirkkohallitus, 2009, s. 5, s. 7.)

Kirkon perhetyön päämääränä on muun muassa toimia siten, että perheenjäsenet iästä riippumatta voivat kokea Jumalan rakkautta arjessa ja juhlassa sekä saavat iloa kohtaamisista. Perhetyöllä on useita tavoitteita, jotka jakautuvat eri aihealueisiin. Nämä aihealueet liittyvät perheeseen, vanhemmuuteen, isovanhemmuuteen, kasvuun, parisuhteeseen, avioliittoon, kummiuteen sekä haasteellisiin ja muuttuviin tilanteisiin. Tavoitteena on esimerkiksi antaa ja tarjota eväitä hengelliseen elämään ikätason mukaisesti ja jokaiseen elämänvaiheeseen. (Kirkkohallitus, 2009, s. 11–12.)

Perhelähtöisen seurakunnan suuntaviivat -julkaisussa (Suomen ev.lut. kirkko, i.a. -a) perhelähtöisyyden kuvataan koostuvan neljästä osa-alueesta: perhe voimavarana, läsnäoleva vuorovaikutus, toimintaympäristön tunteminen sekä moniammatillinen yhteistyö. Kaiken pohjana on kristillisen uskon juuret. Perhelähtöinen seurakunta esimerkiksi kannustaa perheitä aktiivisiksi toimijoiksi ja vaikuttajiksi, kuuntelee perheiden tarpeita ja toiveita, mahdollistaa perheiden vertaistoimijuiden ja keskinäisen kohtaamisen, kerää palautetta perheiltä sekä suunnittelee ja arvioi toimintaa yhdessä perheiden kanssa. Seurakunnalla on koulutettuja työntekijöitä, jotka voivat auttaa perheitä myös esimerkiksi kriisien aikana. Seurakunta on paikka, johon jokainen perhe on tervetullut. Perhelähtöisessä seurakunnassa jokainen perhe on arvokas ja monimuotoiset perheet nähdään rikkautena.

3.2 Lasten ja perheiden osallisuus seurakunnassa

Osallisuuden käsitteen määrittely voi olla haastavaa, koska se voidaan nähdä eräänlaisena kattokäsitteenä. Osallisuus sekoittuu herkästi myös yhteiskunnallisen osallistumisen kanssa. Osallisuus voidaan jakaa esimerkiksi kolmeen osa-alueeseen: taloudellinen, toiminnallinen ja yhteisöllinen osallisuus. Taloudellinen osallisuus kattaa riittävän toimeentulon ja hyvinvoinnin. Toiminnallinen osallisuus sisältää valtaisuuden ja toimijuuden. Yhteisöllinen osallisuus puolestaan

tarkoittaa yhteisöihin kuulumista ja jäsenyyttä. (Raivio & Karjalainen, 2013, s.13–14, 16.)

Lapsi- ja perhelähtöisessä kirkossa kaikenikäisten osallisuus on keskeistä. Osallisuudella tarkoitetaan mukana olemisen ja johonkin kuulumisen tunnetta. Seurakunnassa tämä tarkoittaa sitä, että lapsi ei ole vain seurakunnan toiminnan kohde, vaan aktiivinen toimija. Tämän lisäksi osallisuus seurakunnassa tarkoittaa myös vastuun ottamista oman, toisten ja koko yhteisön tulevaisuudesta ja toiminnasta ikätason mukaisesti. (Kirkkohallitus, 2022, s. 8.) Pohdintaa on herättänyt, saavatko lapset kuulua ja näkyä kirkossa ja otetaanko heidät huomioon toimintaa suunnitellessa. Kun suunnitellaan uskontokasvatusta lapsille, tulisi toiminnan olla lapsilähtöistä ja lapsen ikätasolle sekä kehitykselle luontevaa. Esimerkiksi musiikki on yksi tärkeimmistä välineistä, joilla uskontokasvatusta voidaan toteuttaa. Seurakunnassa lapsille suunnatun toiminnan tulisi siis olla sellaista, että lapsi saa olla siinä osallisena juuri sen kokoisena ja ikäisenä kuin on. (Kilpeläinen, 2022, s. 53.)

Osallisuus liittyy vahvasti kirkon perustehtävään ja seurakuntaa voidaan pitää vieraanvaraisuuden ja osallisuuden yhteisönä. Kirkon tulee siis toimia siten, että jokainen kokee kirkon jäsenyyden merkitykselliseksi ja seurakuntayhteyden voimavarana iästä riippumatta. Osallisuus ja yhteisö ovat tärkeitä tunnistettuja ilmiöitä kirkossa, ja kirkko kutsuu hengelliselle polulle läpi elämän. Esimerkiksi jumalanpalveluksia pidetään muuallakin kuin kirkoissa ja monikielisyyttä lisätään. Kirkon tiloja avataan myös omaehtoiseen hiljentymiseen ja vapaaehtoisten käyttöön. Myös lasten ja nuorten osallisuutta edistetään. (Suomen ev.lut. kirkko, 2020, s. 3, s. 6.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon työ on jäsenlähtöistä. Työntekijöiden toiminnan lisäksi tärkeänä nähdään seurakuntalaisten osallistuminen työn toteuttamiseen. Työntekijöiden roolia työn tekijästä muutetaan tulevaisuudessa enemmän valmentajaksi ja mahdollistajaksi samalla, kun seurakuntalaisten rooleja toiminnan toteuttajina lisätään. Seurakuntaelämää rakennetaan siis seurakuntalaisten osaamisen, aloitteellisuuden ja lahjojen pohjalle entistä enemmän.

Evangelisluterilaisessa kirkossa korostuu näin ollen yhteisöllisyys, yhteistyö ja luottamus. (Suomen ev.lut. kirkko, 2020, s.8.)

Kirkon kasvatuksen barometri 2022 -julkaisussa (2023) tutkittiin muun muassa sitä, miten seurakunnan työntekijät kokevat perheiden osallisuuden kokemuksen ja vaikuttamisen mahdollisuudet seurakunnassa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että kolmannes vastaajista arvioi perheiden mahdollisuuden vaikuttaa toiminnan suunnitteluun hyvänä, mutta huomattavan suuri osa vastaajista (43 %) ei osannut arvioida asiaa. Lastenohjaajat ja varhaiskasvatuksen ohjaajat kokivat perheiden mahdollisuuden vaikuttaa heille suunnatun toiminnan suunnitteluun parempana kuin esimerkiksi nuorisotyöntekijät. Tätä ilmiötä voi selittää se, että varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on vahvaa pedagogista osaamista. Tutkimuksessa perheiden mahdollisuus osallistua jumalanpalvelustoiminnan suunnitteluun nähtiin vähäisenä, samoin myös perheiden osallistuminen toiminnan arviointiin yhdessä työntekijän kanssa. Kirkon työntekijöillä vaikuttaisi tutkimuksen mukaan olevan myönteinen suhtautuminen osallisuuden ja vaikuttamisen lisäämiseksi kirkon varhaiskasvatustyössä, mutta muutos on silti hidasta. (Mattila, 2023, s. 34–35, s. 44.)

Siirtyminen osallistavaan työotteeseen ei ole helppoa. Seurakuntalaiset on totuttu näkemään asiakkaina työntekijälähtöisessä kirkossa ja heille tuotetaan palveluita. Jotta yhteisöllisempi seurakuntamalli voisi toteutua, edellytetään työntekijöiltä uusien mallien kehittämistä ja työn lähtökohtien uudelleenarviointia. Osallisuutta on kyettävä perustelemaan myös pedagogiset ja teologiset seikat huomioon ottaen. Kokonaisvaltainen työotteen muutos seurakuntalaiskeskeiseksi on ollut lähtökohtana esimerkiksi Polku-toimintamallissa. Lasten ja perheiden osallisuus ei seurakunnassa kuitenkaan toteudu, jos sen ainoita mahdollistajia on vain varhaiskasvatuksen työntekijät, jotka tekevät seurakunnissa paljon töitä lasten osallisuuden eteen. (Valtonen ym., 2023, s. 304, s. 306.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA YHTEISTYÖKUMPPANI

4.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyö pohjautuu keskusteluun Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen ohjaaja Merja Tuomaalan kanssa 2.12.2022. Silloin nousi ensimmäisen kerran esille kyselyn tekeminen alueen vanhemmille seurakunnan varhaiskasvatustyöstä. Keskustelun aikana kävi ilmi se, että esimerkiksi päiväkerhojen lapsimäärät ovat laskussa, mutta erilaisissa tapahtumissa käy reilusti väkeä. Esiin nousi kysymys siitä, onko nykyinen järjestetty toiminta enää tarkoituksenmukaista ja palveleeko se perheitä parhaalla mahdollisella tavalla. Aihe kiinnosti minua ja olimme yhteistyökumppanin kanssa yhtä mieltä siitä, että kyselystä saataisiin hyvä opinnäytetyöprojekti.

Kyselyn tarkoituksena oli saada tietoa Raahen seurakunnan alueen 0–6-vuotiaiden lasten huoltajien toiveista tulevaisuuden toiminnalle ja kartoittaa sen hetkisten toimintamuotojen tarkoituksenmukaisuutta. Kysely toteutettiin nettikyselynä ja alustana käytettiin Webropolia. Yhteistyökumppanin mukaan vastaavaa kyselyä ei ollut lähivuosina tehty, joten opinnäytetyö palveli heidän tarpeitaan hyvin. Kerättyjen vastausten pohjalta seurakunnan varhaiskasvatustyön toimintaa arvioidaan, suunnitellaan ja kehitetään niin, että se tulee palvelemaan perheitä mahdollisimman hyvin. Kyselyn tarkoituksena oli esimerkiksi selvittää toivovatko vanhemmat toimintaa päivisin vai iltaisin, arkena vai viikonloppuna ja onko esimerkiksi leiri- tai retkimuotoiselle toiminnalle kysyntää.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

1. Mitä toiveita perheillä on Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnalle?
2. Kuinka hyvin Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö tavoittaa perheet?
3. Miten vanhemmat kokevat omat vaikuttamismahdollisuutensa seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaa koskien?

4.2 Raahen seurakunta työelämäkumppanina

Opinnäytetyön työelämäkumppanina toimi Raahen seurakunta ja yhteishenkilönä varhaiskasvatuksen ohjaaja Merja Tuomaala. Kyselyn vastaajat rajattiin varhaiskasvatukseen lasten vanhempiin, koska tarkoitus oli saada työkaluja ensisijaisesti Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi.

Raahen seurakunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla ja se jakautuu kuuteen toiminnalliseen alueeseen, jotka ovat Raahe, Saloinen, Pattijoki, Siikajoki, Ruukki ja Vihanti. Seurakunnassa on noin 24 000 jäsentä ja työntekijöitä noin 100. (Raahen seurakunta, i.a. -a.) Varhaiskasvatustyössä Raahen seurakunnassa toimii varhaiskasvatuksen ohjaaja ja 13 lastenohjaajaa, joista osa on osa-aikaisia (Merja Tuomaala, henkilökohtainen tiedonanto 9.3.2023).

Raahen seurakunta linjaa perustehtävänsä olevan Kristuksen antaman kaste- ja lähetyskäskyn toteuttamisen Raahen ja Siikajoen alueilla sekä lähetyskentillä. Raahen seurakunnan tehtävä on myös vaikuttaa kristillisten arvojen pohjalta alueen ilmapiiriin ja julkiseen keskusteluun. Seurakunnan tavoitteena on kehittyä kohtaamisen yhteisönä ja kehittää toimintaansa siten, että se vastaisi paremmin kaikkien jäsenien erityistarpeita ikäluokasta riippumatta. Raahen seurakunta näkee kehittämiskohteinaan olevan yleisen näkyvyyden lisäämisen sekä tulehisen lähemmäs jäseniään, helpommin tavoitettavaksi. (Kirkkoneuvosto, 2021, s. 1, s. 3, s. 5.)

Raahen seurakunnalla ei ole omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa, vaan toiminta pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjaan. Seurakunnan lastenohjaajat on koulutettu sen käyttöön. Verkostoituminen ja monialainen yhteistyö on varhaiskasvatuksen kentällä tärkeää. Muun muassa katsomuskasvatus ja yhteistyö paikallisten päiväkotien kanssa on osa kirkon varhaiskasvatustoimintaa, ja Raahen seurakunta on aloittanut yhteistyösopimuksen tekemisen Raahen kaupungin kanssa. Lisäksi seurakunta järjestää yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa useita tapahtumia lapsille ja perheille. (Merja Tuomaala, henkilökohtainen tiedonanto 9.3.2023).

Säännöllistä varhaiskasvatustoimintaa Raahen seurakunnassa on tarjolla päiväkerhojen, perhekerhojen ja erilaisten tapahtumien muodossa (Raahen seurakunta, i.a. -b). Keskustelussa yhteistyökumppanin kanssa nousi esiin, että kävijämäärät perhekerhoissa sekä lasten hakijamäärät päiväkerhoihin olivat laskusuunnassa. Tämän myötä toimintaa oli jouduttu supistamaan, kun osallistujia ei ollut tarpeeksi. Tapahtumia sen sijaan oli järjestetty enemmän, ja niihin oli osallistunut paljon lapsia ja lapsiperheitä. Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä olikin jouduttu miettimään paljon sitä, miten toimintaa saadaan enemmän lapsien ja lapsiperheiden tavoitettavaksi, ja siihen opinnäytetyön tutkimus oli yksi apuväline. (Merja Tuomaala, henkilökohtainen tiedonanto 9.3.2023.)

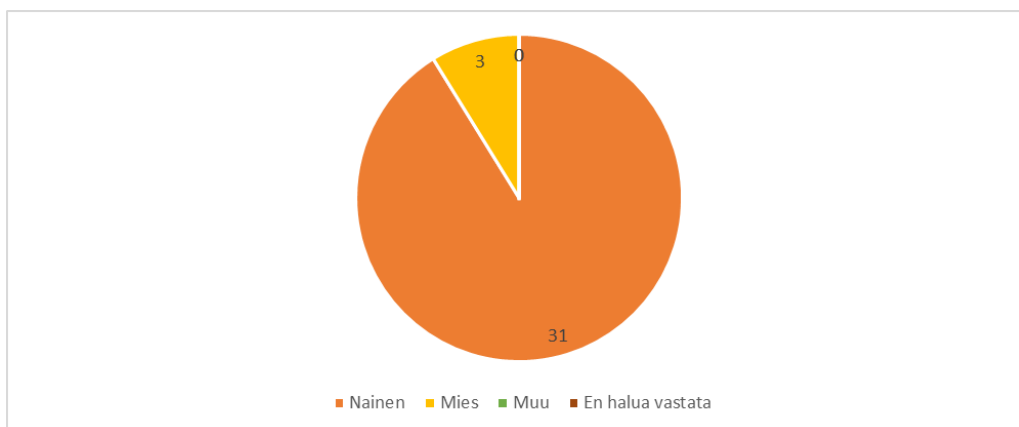
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusympäristö ja tutkittava kohderyhmä.

Jotta tutkimus onnistuu, on syytä valita ja rajata kohdejoukko tarkoin sekä valita toimivin tutkimusmenetelmä (Heikkilä, 2014, s. 12). Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Raahen seurakunnan kanssa, joten tutkimusjoukko löytyi Raahesta. Tilastokeskuksen (2023) mukaan 31.12.2022 Raahessa oli 997 lapsiperhettä, joissa on alle 7-vuotiaita lapsia. Tutkimusympäristönä toimi Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö. Tässä opinnäytetyössä vastaajat rajattiin alle kouluikäisten lasten huoltajiin. Rajaus tehtiin siksi, koska opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa ja ideoita toimintaan nimenomaan Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyöhön.

Opinnäytetyössä tiedonkeruumenetelmänä käytettiin verkkokyselyä, koska se oli helppo toteuttaa, sen mainostaminen oli helppoa ja siihen vastaaminen oli nopeaa. Verkkokyselyssä saadut vastaukset tallentuvat suoraan tietokantaan, josta ne aineiston keruun jälkeen on nopeasti analysoitavissa (Heikkilä, 2014, s. 66). Kyselyyn vastattiin yhteensä 34 kertaa. Kaiken kaikkiaan kysely avattiin 64 kertaa

ja vastaaminen aloitettiin 37 kertaa, mutta vastauksia ei lähetetty. Kyselyyn vastanneista 31 oli naisia ja 3 miehiä (Kuvio 1).

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden sukupuoli (n=34)

Kyselyä mainostettiin useissa Raahen seurakunnan viestintäkanavissa. Sitä mainostettiin Raahen seurakunnan verkkosivuilla sekä seurakunnan varhaiskasvatuksen sosiaalisen median tileillä. Päivä- ja perhekerhoissa vanhemmille kerrottiin kyselystä suullisesti, viestillä ja ilmoitustaululla olleella mainoksella (liitteet 2 ja 3). Lähetettyyn viestiin kirjoitettiin kuvan lisäksi tiivistelmä kyselyn saatekirjeestä ja liitteenä oli suora linkki kyselyyn. Linkki löytyi myös Raahen seurakunnan verkkosivuilta. Lisäksi perhekerhossa käytiin henkilökohtaisesti kertomassa ja mainostamassa työtä perheille.

5.2 Aineiston keruu ja saatu aineisto

Opinnäytetyössä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä kyselytutkimusta. Kyselytutkimukseen voidaan hyödyntää monia erilaisia kysymystyylejä. Suljetut eli strukturoidut kysymykset voivat olla esimerkiksi monivalinta- ja sekamuotoisia kysymyksiä. Kyselyssä voidaan hyödyntää esimerkiksi avoimia kysymyksiä sekä Likertin asteikkoa käyttäviä mielipidekysymyksiä. (Heikkilä, 2014, s. 47, s. 49–51.) Näitä kaikkia edellä mainittuja kysymystyylejä hyödynnettiin tässä tutkimuksessa. Kyselylomakkeeseen tuli yhteensä 19 kysymystä. Pakollisesti vastattavia kysymyksiä oli 15, joista yksi tuli esiin, jos oli edellisessä kohdassa valinnut tietyn vastausvaihtoehdon. Kysymyksistä kaksi oli asteikolla vastattavia

mielipidekysymyksiä ja muut monivalinta- ja sekamuotoisia kysymyksiä. Kyselyn lopussa oli neljä avointa kysymystä, joihin ei ollut pakko vastata. (Liite 1.) Kyselyyn vastasi 34 vastaajaa.

Ennen kyselyä laaditaan saatekirje, jonka tehtävä on kertoa vastaajalle, mitä tutkitaan ja miksi, kuka tutkii ja mihin tuloksia tullaan käyttämään. Hyvin laadittu saatekirje auttaa herättämään kiinnostuksen tutkittavaan aiheeseen ja näin ollen lisää vastaajamääriä. Koska kyselyiden määrä lisääntyy jatkuvasti, on alkanut ilmetä vastausväsymystä. Vastaaminen tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi ja esimerkiksi kieleen ja kysymysten määrään tulee kiinnittää huomiota. Lomake on hyvä testata jollain kohderyhmään kuuluvalla, jotta selviää, onko kysely ymmärrettävä ja saadaanko sillä kysytyä oikeat asiat. (Vehkalahti, 2014, s. 47–48.) Opinnäytetyön kyselyyn laadittiin alkuun saatekirje (liite 1), joka tehtiin yhteistyössä yhteistyökumppanin kanssa. Kyselylomakkeesta tehtiin ensin muutama testiversio, johon pyydettiin perhettä ja tuttavien vastaamaan. Kyselyyn koevastasi yhteensä 6 eri henkilöä. Näin saatiin parempi käsitys siitä, miten kysymykset ja vastausvaihtoehdot kannatti muotoilla, jotta ne olivat helposti ymmärrettäviä ja niihin oli helppo vastata. Kun kysymykset olivat saaneet lopullisen muotonsa, kävi kyselylomake vielä yhteistyökumppanin hyväksyttävänä ennen julkaisua perheille.

Kysely tehtiin netissä Webropol-alustalla. Internetkysely menetelmänä on kvantitatiivista tutkimusta eli tilastollista tutkimusta. Kyselyssä oli myös avoimia kysymyksiä, joten tutkimuksessa saatiin myös laadullista aineistoa noin 1,5 sivua (Arial 12, riviväli 1). Avoimiin kysymyksiin vastaaminen oli vapaaehtoista, joten kaikki kyselyyn vastanneista eivät vastanneet niihin. Saatu aineisto täydensi ja syvensi sitä tietoa, mitä strukturoiduissa kysymyksissä saatiin.

5.3 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineisto kerättiin Webropol -ohjelmalla. Webropol antaa tutkijalle valmiin perusraportin, joka on kattava ja helposti tulkittava. Webropolia käyttäessä kysely on myös helppo ajastaa. (Webropol, i.a.) Webropolista tulokset on

myös helppo siirtää eri sovelluksiin. Tässä työssä käytettiin Excel -sovellusta. Excel antoi suoraan tulokset erilaisina kaavioina, joita oli ensikertaa kyselytutkimusta tekevän helppo työstää ja tulkita.

Avoimien kysymysten analysointi oli laadullista analyysiä. Laadullisen analyysin menetelmiä ovat muun muassa luokittelu, teemoittelu ja koodaus (Günther ym. i.a.). Näitä hyödynnettiin tässä tutkimuksessa avointen kysymysten analyysissä. Koska vastaajat olivat kirjoittaneet vastauksensa avoimiin kysymyksiin itse, ei vastausten analyysi vaatinut erillistä litterointia. Vastauksista löytyi paljon samankaltaisuuksia, mutta oli joukossa useampikin ainutlaatuinen vastaus. Vastauksista poimittiin ensin niitä asiasanoja, jotka olivat samankaltaisia. Näitä luokitte-luja olivat muun muassa kiitokset, toiminnan lisääminen ja tapahtumien ilmapiiri. Yksittäiset vastaukset, kuten toive ulkoilusta ja huomio kerhojen useista peruun-tumisista, muodostivat lopuksi oman luokkansa. Teemoitteluvaiheessa teemat ja-ettiin tutkimuskysymysten pohjalta vanhempien toiveisiin ja esiin nousseisiin ke-hittämisen kohteisiin, varhaiskasvatustyön tavoittavuuteen sekä vanhempien vai-kuttamismahdollisuuksiin.

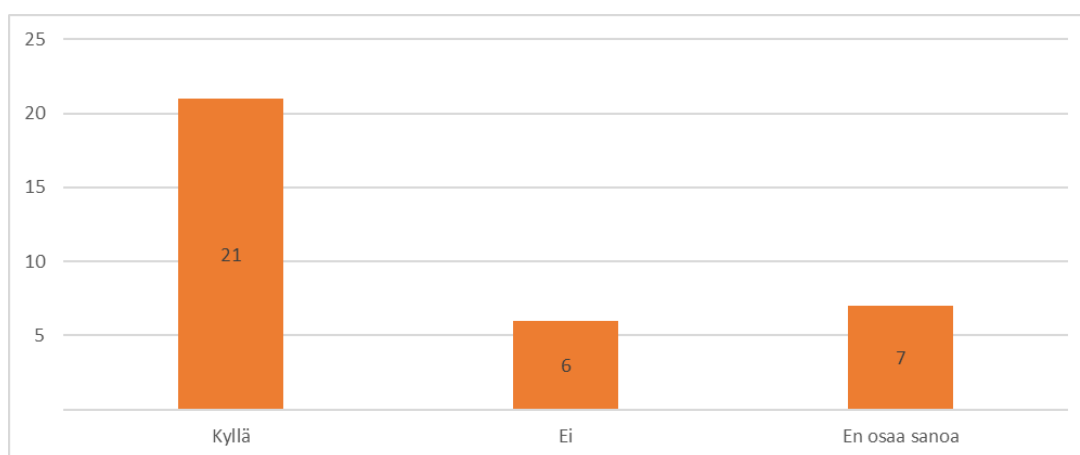
6 TULOKSET

6.1 Vanhempien mielipiteet toiminnan riittävydestä

Tutkimuksessa kysyttiin vanhempien mielipidettä siitä, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa varhaiskasvatusikäisille lapsille. 21 vastaajaa oli sitä mieltä, että seurakunnalla on tarpeeksi toimintaa pienille lapsille. Kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että toimintaa ei ole tarpeeksi ja seitsemän vastasi, että ei osaa sanoa. (Kuvio 2.) Myös avoimien kysymysten vastauksissa nostettiin esiin toiminnan vähäisyys, erityisesti maakuntien alueilla:

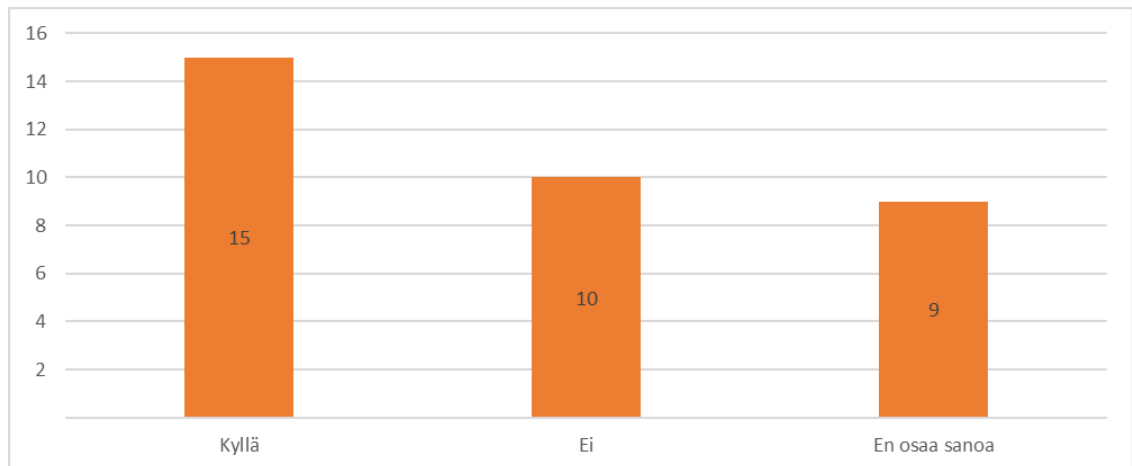
Enemmän toimintaa Paavolan päähän. Tällekin kesää kaikki päiväleirit ym. Raahessa. Paavolassa todella vähän lapsille ohjelmaa. Perhekerho nykyisestä 9.30–11.30 alkavasta alkavaksi 10–12 (V1)

Siikajoen alueella saisi joka paikassa olla samat asiat joka kerhossa eli esim.perhekerhon kesäkerho automaattisesti saman verran päiviä kuin muuallakin ja perhekerhon ns. Päättäjäiset,siikajoenkylälle myös retkipäivä niinku muuallakin ja sijaisia ei ole ikinä siikajoenkylälle kun työntekijä sairastuu. (V2)

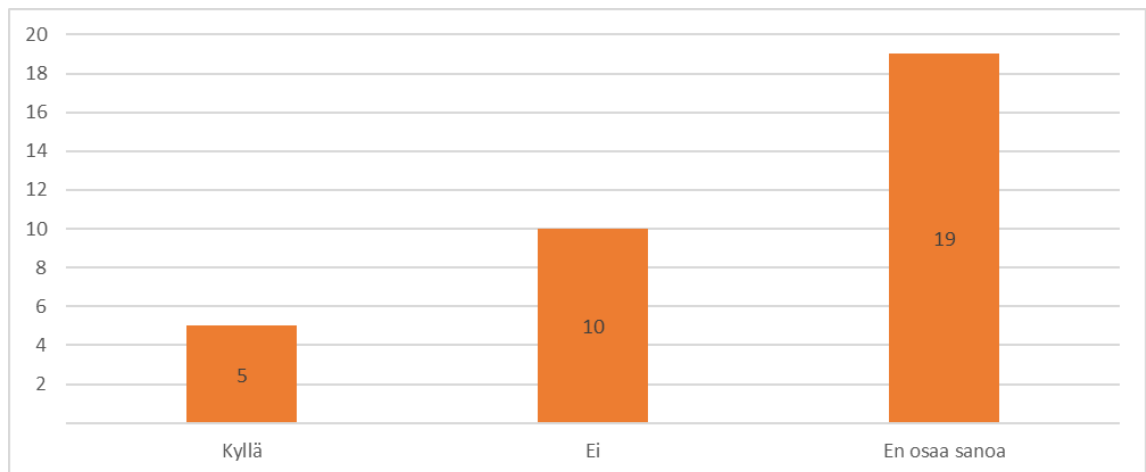
Kuvio 2. Vastaajien mielipide kysymykseen, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa 0–6-vuotiaille lapsille (n=34)

Vastaajilta kysyttiin seuraavaksi, onko Raahen seurakunnalla heidän mielestään tarpeeksi toimintaa pienten lasten perheille. 15 vastaajaa oli sitä mieltä, että toimintaa on riittävästi, 10 mielestä ei ole ja 9 ei osannut sanoa (Kuvio 3).

Kuvio 3. Vastaajien mielipide kysymykseen, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa varhaiskasvatusikäisten lasten perheille (n=34)

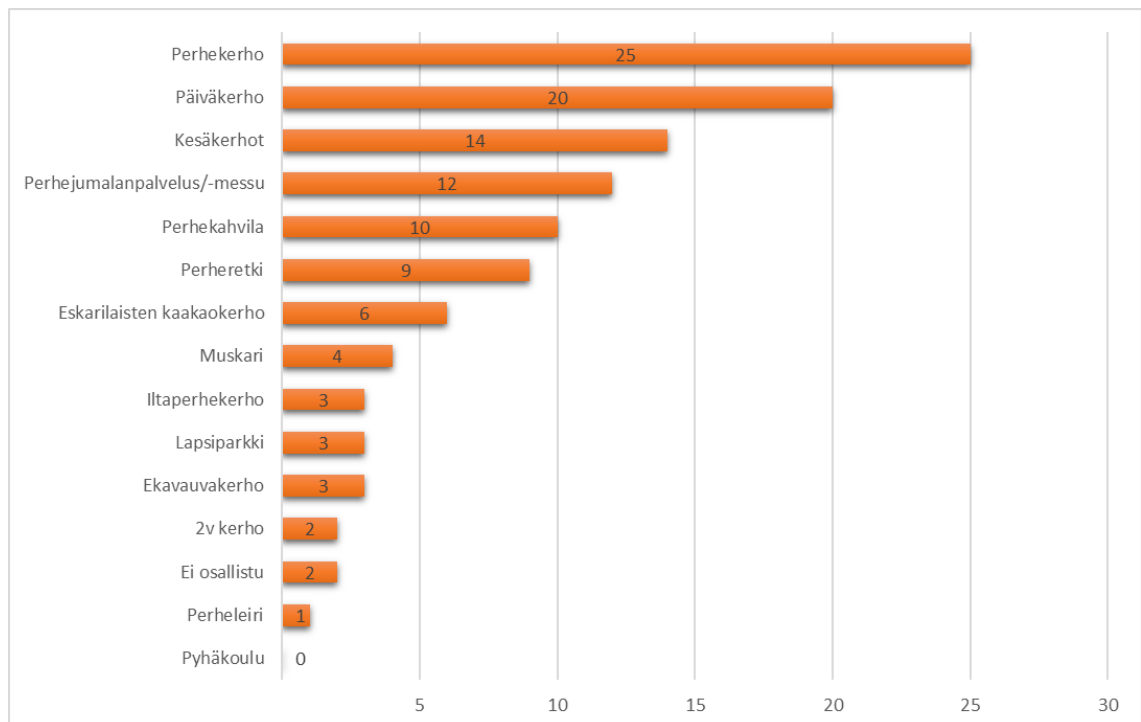
Tutkimuksessa kysyttiin, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa pienten lasten vanhemmille. 19 vastaajaa ei osannut sanoa, 10 vastaajaa oli sitä mieltä, että toimintaa ei ole tarpeeksi ja viiden vastaajan mielestä toimintaa vanhemmille on tarpeeksi (Kuvio 4).

Kuvio 4. Vastaajien mielipide kysymykseen, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa pienten lasten vanhemmille (n=34)

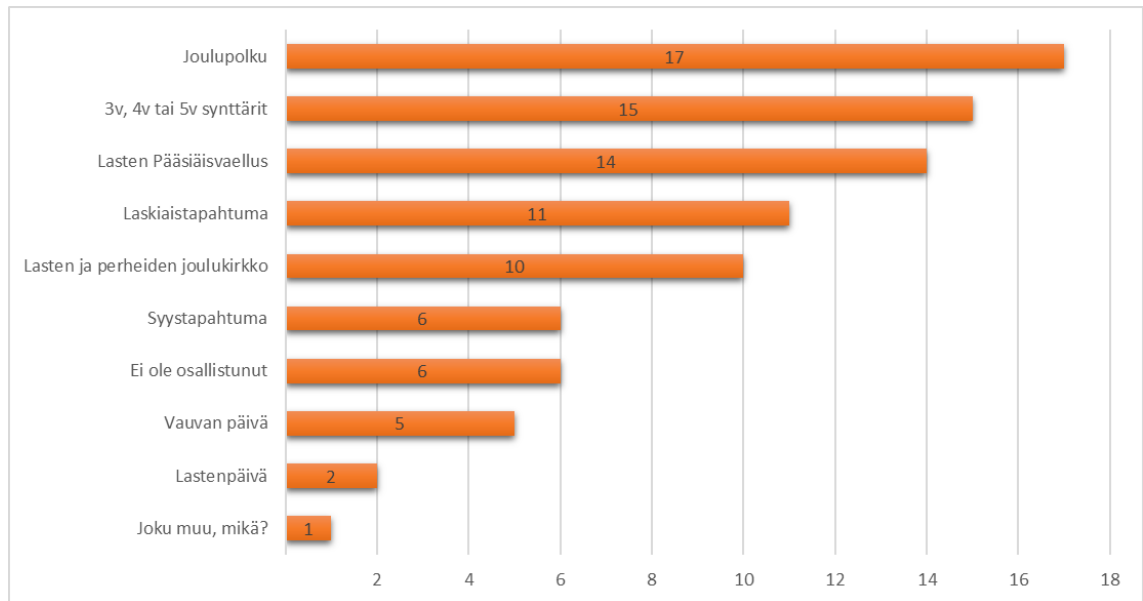
6.2 Perheiden osallistuminen Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan ja tapahtumiin

Seuraava osio kyselystä keskittyi siihen, mihin toimintaan ja tapahtumiin lapset tai perheet ovat osallistuneet. Esiin nousivat erityisesti päiväkerhot ja perhekerhot. Pyhäkouluun ei ollut vastaajien lapsista osallistunut yksikään (Kuvio 5).

Kuvio 5. Mihin varhaiskasvatuksen toimintaan vastaaja tai lapsi on osallistunut nyt tai aikaisemmin (monivalintakysymys)

Tapahtumista eniten oli osallistuttu joulupolkuun, synttärیتapahtumiin ja pääsiäisvaellukseen. Kuusi vastaajaa ei ollut aikaisemmin osallistunut tapahtumiin. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Mihin seurakunnan varhaiskasvatuksen tapahtumiin vastaaja tai lapsi on osallistunut (monivalintakysymys)

Perhekerhot, päiväkerhot ja tapahtumat nousivat myös avoimien kysymysten vastauksissa tärkeiksi osiksi Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksessa. Perhekerhot oli maininnut 5 vastaajaa, päiväkerhot ja tapahtumat 4 vastaajaa.

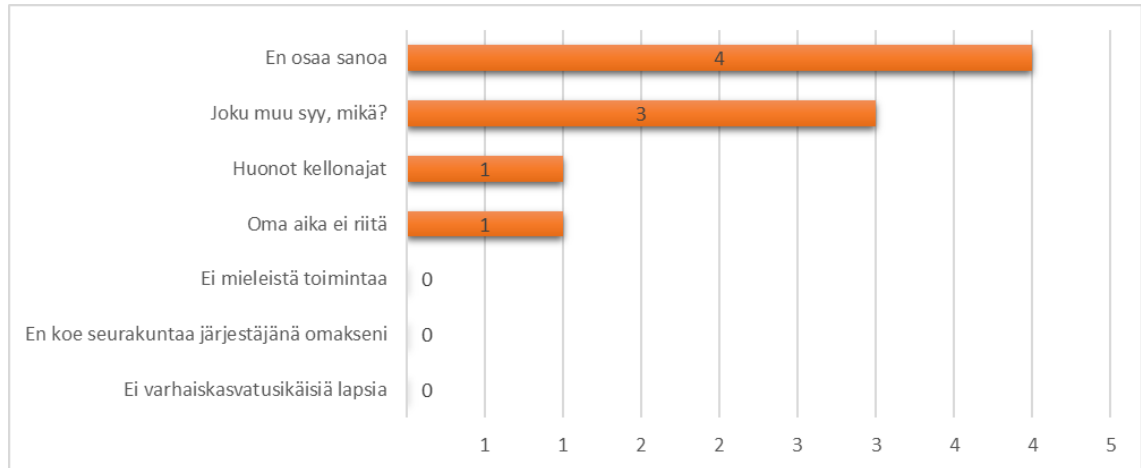
Mukava kun järjestetään lapsille tapahtumia. Ja että voi käydä kerhossa, vaikka olisikin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa (V3)

Päiväkerho on lapsilleni tosi tärkeä. (V4)

Perhekerhot, lapsi saa leikkikavereita ja näkee muita vanhempia. Ihana ku saa aamupalan ja kahvit 😊 (V5)

Mikäli vastaaja oli kahdessa edellisessä kysymyksessä vastannut molempiin tai toiseen, ettei ole aikaisemmin osallistunut, tuli hänelle näkyviin piilotettu kysymys. Tässä kysymyksessä kysyttiin, miksei vastaaja ollut aikaisemmin osallistunut toimintaan, ja siihen vastasi yhteensä 7 henkilöä (Kuvio 7). Vastaajista neljä ei osannut sanoa, miksi ei ollut osallistunut toimintaan. Yhden vastaajan mielestä oma aika ei riittänyt ja yhden mielestä toiminnalla oli huonot kellonajat. Kolme vastaajaa oli valinnut joku muu syy -kohdan ja kirjoittanut lisätietoihin syyn. Näitä syitä oli, että tiedotus oli liian vähäistä, ettei sopinutkaan aikatauluihin, vaikka tarkoitus oli alun perin osallistua sekä että ei ollut vielä vauvan kanssa ehtinyt

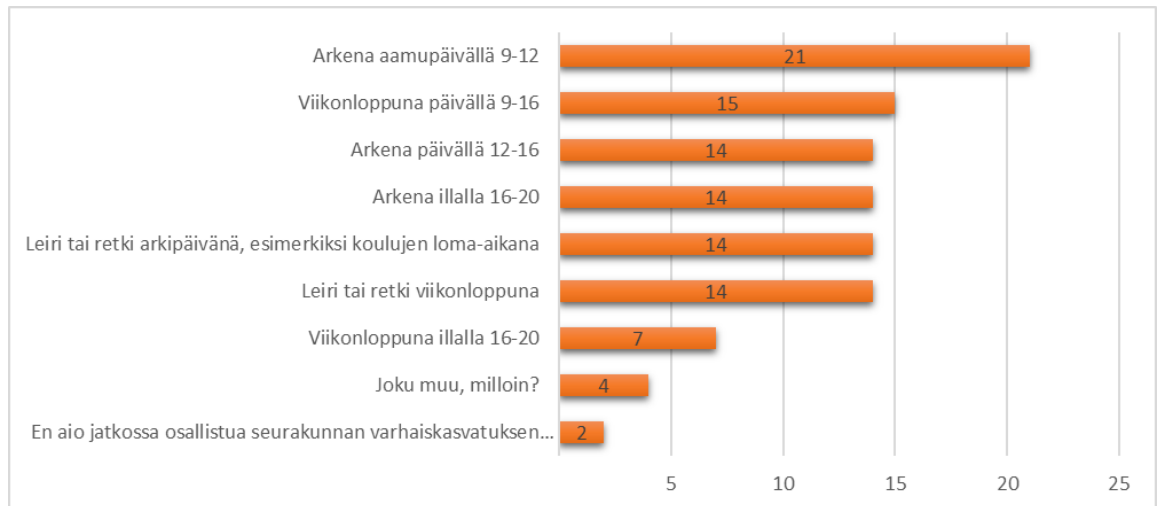
osallistua. Tämä vastaus olisi oikeastaan kuulunut vaihtoehtoon ”ei varhaiskasvatusikäisiä lapsia”, mutta ilmeisesti vaihtoehto oli nimetty liian epäselvästi, jotta vastaaja olisi huomannut valita sen.

Kuvio 7. Miksi vastaaja tai lapsi ei ole aikaisemmin osallistunut toimintaan (monivalintakysymys)

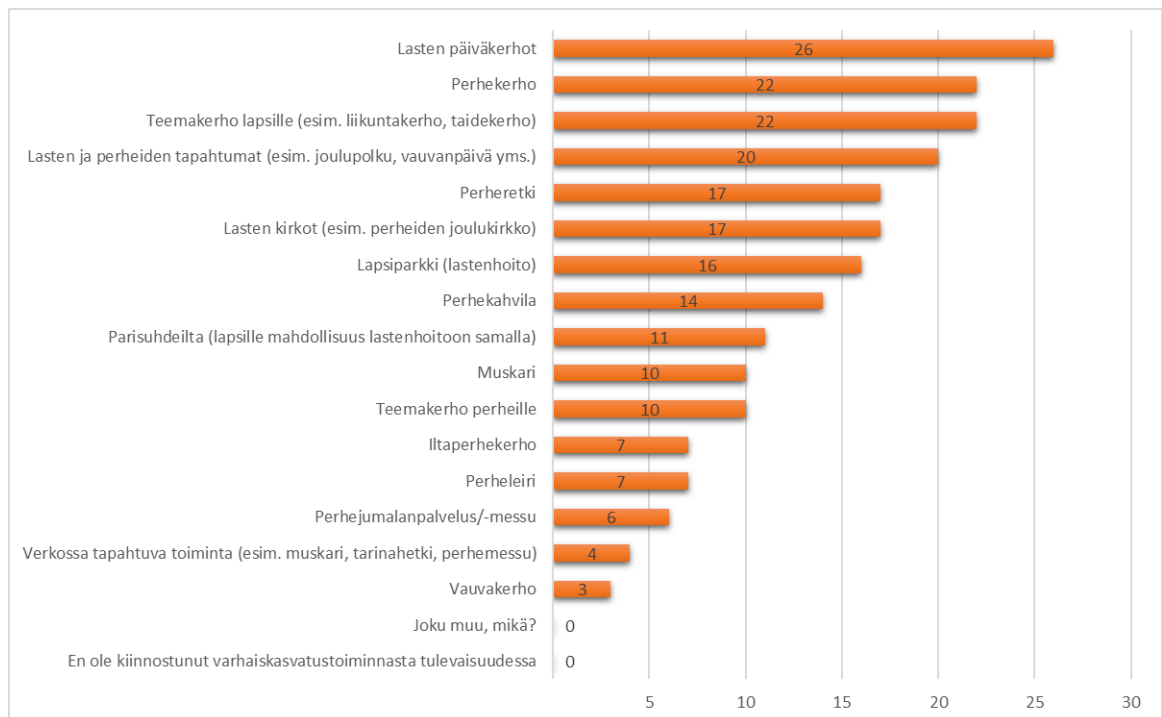
6.3 Vanhempien ajatuksia tulevaisuuden näkymistä

Kolmas osio kyselyssä keskittyi siihen, mihin aikaan, mihin toimintaan ja millä alueella vanhemmat voisivat osallistua toimintaan tulevaisuudessa. Vastaajilta kysyttiin ensin, milloin he voisivat osallistua toimintaan (Kuvio 8). Suurin osa vastaajista, 21, olivat valmiita osallistumaan toimintaan arkena aamupäivällä klo 9–12 välillä. 15 vastaajaa oli valmiita osallistumaan toimintaan viikonloppuna päivällä, 14 vastaajaa arkena päivällä ja illalla. 14 vastaajaa olisi valmiita osallistumaan leirille tai retkelle viikonloppuna tai koulujen loma-aikoina. Vähiten oltiin valmiita osallistumaan viikonloppuna iltaisin toimintaan. Kaksi vastaajaa oli valinnut myös, ettei aio osallistua toimintaan jatkossa. Yhteen näistä oli jätetty perustelu ”joku muu, milloin”-vastausvaihtoehtoon, ettei ole enää varhaiskasvatusikäisiä lapsia, joiden kanssa voisi osallistua.

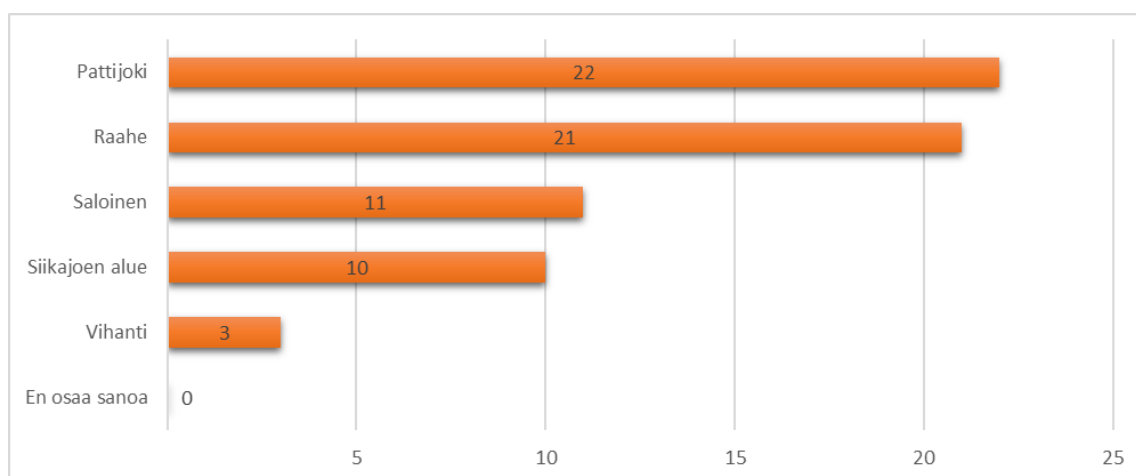
Kuvio 8. Milloin vastaaja voisi osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan (monivalintakysymys)

Kyselyssä kysyttiin seuraavaksi, mihin seurakunnan toimintaan vastaaja tai lapsi haluaisi osallistua tulevaisuudessa, vastaaja pystyi valitsemaan useita vaihtoehtoja. Eniten valintoja oli saaneet lasten päiväkerhot, perhekerhot, teemakerhot lapsille sekä lasten ja perheiden tapahtumat. Vauvakerhoon olisi osallistumassa kolme vastaajaa, verkossa tapahtuvaan toimintaan neljä ja perhejumalanpalveluksiin kuusi. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Mihin seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan vastaaja tai lapsi voisi tulevaisuudessa osallistua (monivalintakysymys)

Tutkimuksessa kysyttiin, millä alueella vanhemmat olisivat valmiita osallistumaan seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan. Eniten vastaajat olivat valmiita osallistumaan Pattijoen ja Raahen alueen toimintaan, mutta muutkin alueet olivat saaneet valintoja (Kuvio 10). Tämä tulos on linjassa esimerkiksi sen kanssa, millä alueella oli eniten ilmoittautuneita lapsia päiväkerhoihin kaudelle 2023 (Merja Tuomaala, henkilökohtainen tiedonanto, 2.8.2023).

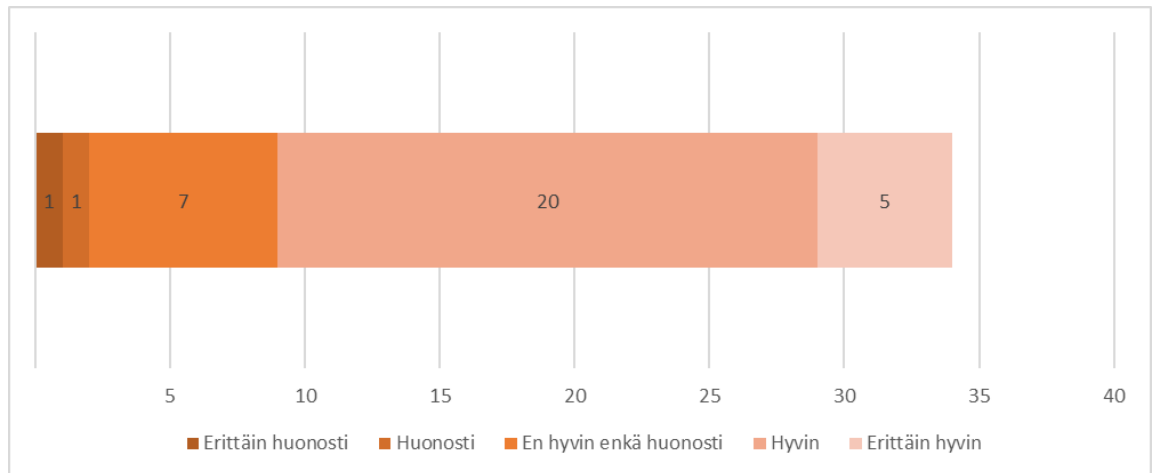

Kuvio 10. Millä alueella vastaaja olisi valmis osallistumaan toimintaan (monivalintakysymys)

6.4 Miten vanhemmat kokivat vaikutusmahdollisuutensa ja osallisuutensa

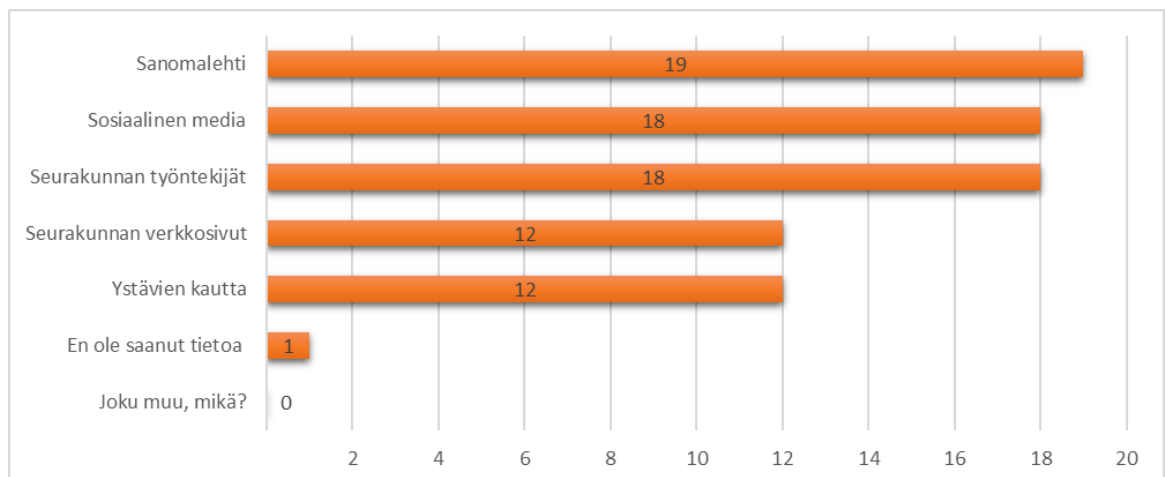
Kyselyn kolmannessa osiossa, jonka otsikoksi muotoutui lause: ”Seurakunta on seurakuntalaisten koti”, kartoitettiin sitä, miten ja mistä vanhemmat saavat tietoa seurakunnan toiminnasta. Osiossa kysyttiin myös, millaisena vanhemmat kokevat omat vaikutusmahdollisuutensa ja osallisuutensa seurakunnassa.

Vanhemmilta kysyttiin, kuinka hyvin he kokevat saavansa tietoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnasta. 20 vastaajaa kertoi saavansa tietoa hyvin ja 5 vastaajaa erittäin hyvin. Seitsemän vastaajaa ei osannut sanoa ja kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että tietoa sai huonosti tai erittäin huonosti. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Kuinka hyvin vanhemmat kokivat saavansa tietoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnasta (n=34)

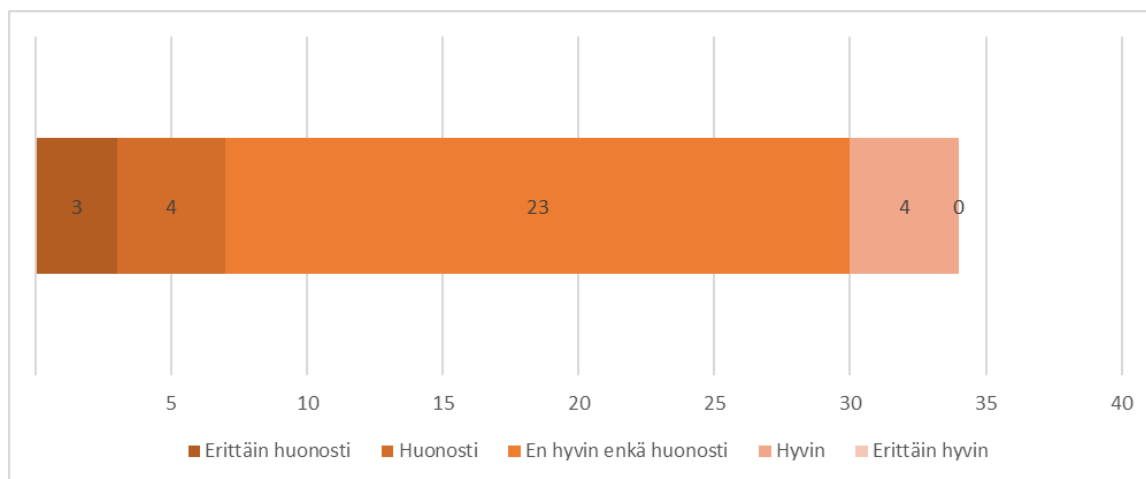
Kyselyssä haluttiin selvittää, mitä kanavia vanhemmat käyttävän saadakseen tietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta. Vastaajista 19, kertoi saavansa tietoa Raahen seurakunnan toiminnasta sanomalehdestä, 18 sosiaalisesta mediasta ja 18 seurakunnan työntekijöiltä. 12 vastaajaa sai tietoa seurakunnan verkkosivuilta ja 12 oli vastannut saavansa tietoa ystävien kautta. Yksi vastaaja ei ollut saanut tietoa ollenkaan. (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Mistä vastaajat saivat tietoa seurakunnan toiminnasta ja tapahtumista (monivalintakysymys)

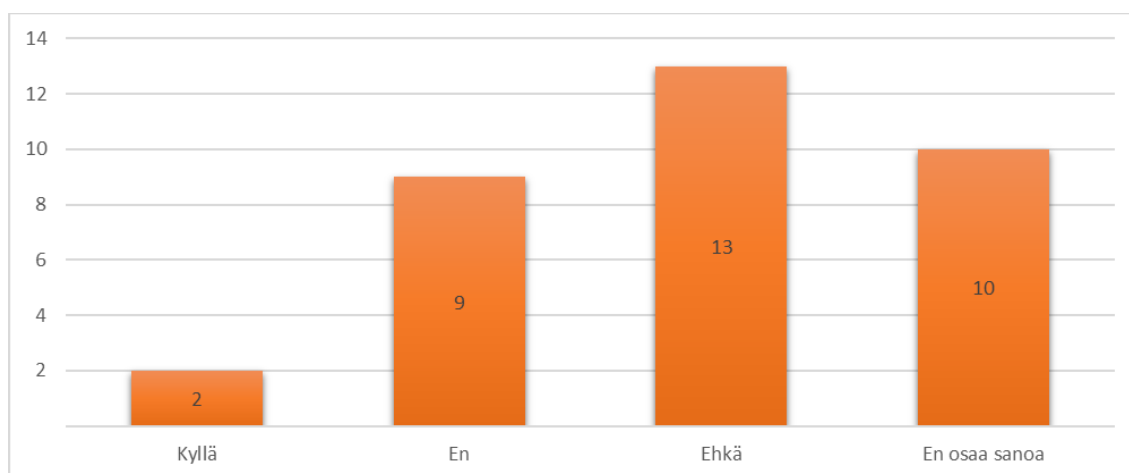
Kyselyssä kysyttiin seuraavaksi, miten hyvin vanhemmat kokivat pystyvänsä vaikuttamaan siihen, millaista toimintaa Raahen seurakunnalla on lapsille ja lapsiperheille. Huomattavan suuri osa, 23 vastaajaa, oli valinnut vastausvaihtoehdon

”en hyvin enkä huonosti”. Hyvinä vaikuttamismahdollisuutensa koki vain neljä vastaajaa. Huonona vaikuttamismahdollisuutensa koki neljä vastaajaa ja erittäin huonona 3 vastaajaa. (Kuvio 13.)

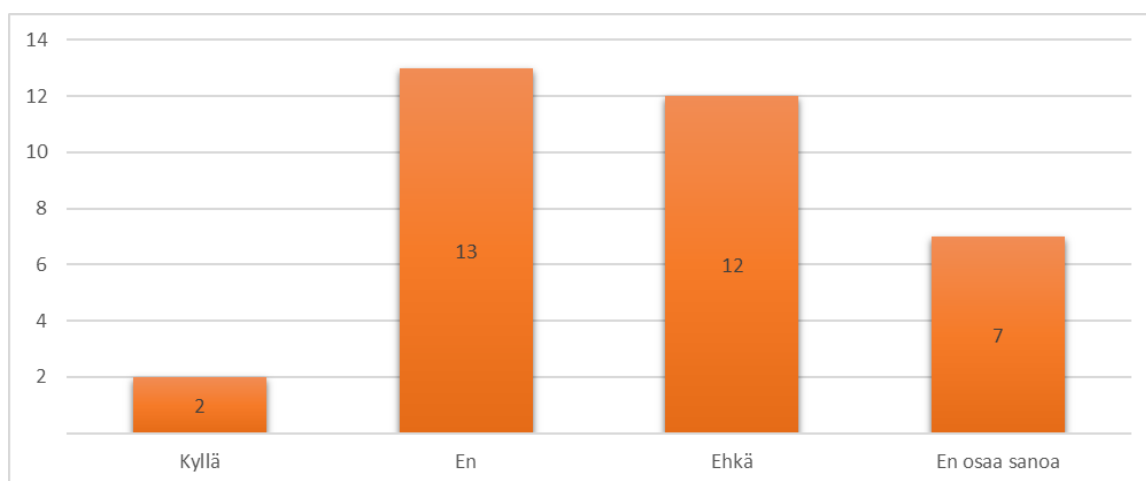
Kuvio 13. Millaisena vastaajat kokivat mahdollisuutensa vaikuttaa siihen, millaista toimintaa Raahen seurakunnassa on lapsille ja lapsiperheille (n=34)

Koska vanhempien osallisuuden lisääminen on yksi Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön tärkeimpiä tavoitteita, kyselyssä kysyttiin, olisivatko vanhemmat halukkaita osallistumaan yhteiseen suunnitteluun. Vain kaksi vastaajaa vastasi kyllä, kun yhdeksän vastaajaa vastasi, että ei osallistuisi. Kolmetoista vastaajaa valitsi vaihtoehdon ”ehkä” ja kymmenen ei osannut sanoa mielipidettään. (Kuvio 14.)

Kuvio 14. Kuinka todennäköisesti vanhemmat osallistuisivat Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnan suunnitteluun yhdessä muiden vanhempien ja työntekijöiden kanssa (n=34)

Tutkimuksessa kysyttiin, olisivatko vanhemmat halukkaita osallistumaan itse Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnan tai tapahtuman järjestämiseen. 13 vastaajaa oli sitä mieltä, että ei haluaisi osallistua järjestämiseen ja vain kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että kyllä haluaa osallistua. 12 vastaajaa oli valinnut vaihtoehdon ”ehkä” ja seitsemän vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään. (Kuvio 15.)

Kuvio 15. Olisiko vastaaja valmis osallistumaan Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnan tai tapahtuman järjestämiseen (n=34)

6.5 Ruusut, risut ja kehittämiskohteet

Kyselylomakkeella oli yhteensä neljä avointa kysymystä. Ensimmäiseen avoimeen kysymykseen, ”Mitä pidät erityisen hyvänä tai tärkeänä Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä?”, vastasi 19 henkilöä. Toiseen avoimeen kysymykseen, ”Mitä kehitettävää näkisit Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä olevan?”, vastasi 15 henkilöä, mutta kolme näistä vastauksista oli sellaisia, jotka eivät vastanneet kysymykseen. Yhteensä käyttökelpoisia vastauksia oli siis 12. Kolmanteen avoimeen kysymykseen ” Mitä muuta haluaisit sanoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatukselle?”, vastasi 17 henkilöä, mutta kaksi vastausta ei sisältänyt vastausta kysymykseen, joten käyttökelpoisia vastauksia oli 15. Viimeiseen avoimeen kysymykseen ” Olisiko lapsellasi toiveita tai odotuksia Raahen seurakunnan varhaiskasvatukselle? Voit kirjoittaa niitä tähän.” tuli kuusi

vastausta. Näistä vastauksista kahdessa oli selkeästi kuultavissa lapsen toive ja osassa vastauksista puolestaan välittyi vanhempien ääni selkeämmin.

Raahen seurakunnan varhaiskasvatustoiminta sai avoimien kysymysten vastauksissa paljon positiivista palautetta. Toimintaa kiiteltiin yhteensä 13 vastauksessa. Kerhoista ja tapahtumista positiivista palautetta ja kiitosta annettiin 16 vastauksessa. Varhaiskasvatustyössä hyvänä ja tärkeänä pidettiin myös ”ihania työntekijöitä” ja ”ihan huippuja ohjaajia”. Työntekijöitä keuhuttiin ja kiiteltiin yhteensä yhdeksässä vastauksessa.

Kiitos erittäin paljon toiminnasta ja että sitä järjestetään. Työntekijät ovat avoimia, mukavia ja helposti lähestyttäviä. (V6)

Järjestäjät ja henkilökunta on ystävällistä ja huomioonottavaa (V7)

Luotettavat työntekijät!!! Varsinkin lastenohjaajat. En veisi lastani päiväkerhoon, ellen voisi täysin luottaa lastenohjaajiin. (V8)

Tärkeänä osana seurakunnan varhaiskasvatustoimintaa nähtiin lasten ja vanhempien saama vertaistuki ja samanikäinen seura. Tärkeänä koettiin helppous osallistua, monipuolinen toiminta, sosiaalisten taitojen kehittyminen sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Näitä teemoja hyvinä ja tärkeinä pidettiin yhteensä 10 vastauksessa. Muita yksittäisissä vastauksissa tärkeiksi nousseita asioita olivat tarjotut, askartelut, lelut sekä 2-vuotiaiden osallistuminen kerhoihin.

Lapsen mahdollisuutta olla kavereita/tutustua perheen ulkopuolelta olevaan porukkaan. Jolloin kaveri ei olisi sukua tm.sidonnaisuutta. Kotihoidossa olevan lapsen toiminnan ohjaukseen mahdollisuus päästä jos esim.vanhemmat ei askartele/keksi ideoita. (V9)

Se on monipuolista, kiireetöntä ja siellä tapaa muita perheitä (V10)

Turvallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden tunne. Suunnilleen samanikäisiä lapsia ja leikkikavereita. Sosiaalisuuden kehittyminen. (V6)

Helppoutta osallistua toimintaan. (V11)

Vaikka Raahen seurakunnan varhaiskasvatustoiminta sai paljon ruusuja toiminnasta, nousi vastauksista esiin myös risuja ja kehittämiskohteita. Yhtenä suurimpana kehittämiskohteena vastauksista nousi toiminnan lisääminen, erityisesti lähikylien alueilla. Vastauksissa yhteensä kuudessa nousi esiin se, että toimintaa olisi hyvä olla enemmän. Toiminnan jatkumisesta oltiin huolissaan yhteensä neljässä vastauksessa ja toiminnan tasapuolistamista eri alueilla toivottiin myös neljässä vastauksessa.

Vastauksista nousi esiin myös toiveita ja ideoita siihen, millainen toiminta olisi vanhempien ja lasten mieleen tulevaisuudessa. Esimerkiksi toivottiin pidempiä kerhoja, erilaisia kellonaikoja, retkiä ja perheleirejä sekä perinteistä pääsiäiskirkkoa. Näitä teemoja nostettiin esiin kehittämisen kohteina yhteensä seitsemässä vastauksessa.

Enempi voisi pitää sään salliessa kerhoja ulkona, pieniä retkiä esim makkaranpaistoa, ulkoleikkejä. Retkiä myös voisi olla esim syksyllä. Jouluna joulujuhla jossa lapset esiintyisivät, kävisi pukki ois kahvit ym. Joskus voisi olla perhekerhossa myös Ruokailu, vanhemmat tykkäis Vanhemmille vkn loppuna retki ikeaan (V12)

Esim lasten päiväkerhoja voisi olla täällä siikajoen alueellakin useammin kuin kerran viikossa. Kotihoidossa oleville lapsille tärkeitä viirikapaikkoja. Näyttää että Raahessa on enemmän toimintaa lapsille, kuin täällä, toki lapsiakin on enemmän Raahessa. Kerhot voisivat jatkua myös pidemmälle toukokuuhun, kerhokausi loppuu aika aikaisin. (V13)

Keskustassa autottomat ihmiset ovat jääneet paitsioon vuosia, eikä varmasti hetkessä sormia napsauttamalla lähde tätsillä käyntiin vaikka uusi keskus avataan, kun se ei ole ollut luontevaa, eli alkää sitten lopettako kerhoja ja toimintaa vähäisen kävijämäärän vuoksi, jos alkuun siltä tuntuu. Harmittaa, että itse jäämme nyt paitsi siitä kaikesta. (V14)

Vaikka monissa vastauksissa nousi hyvänä asiana esiin työntekijöiden ammattitaito, löytyi vastauksista myös toiveita työskentelytapojen kehittämiseen ja tarkasteluun. Henkilökunnan pätevyys ja toimiminen ryhmässä nähtiin puutteellisenä ja kehitettävänä yhteensä kuudessa vastauksessa.

Se olis mukava jos lapsia tuodessa ja hakiessa ohjaaja huomioisi lapset ja minut. Olis kiva kuulla myös lasten kerhopäivästä jotaki. (V4)

--Ohjaajien koulutuksia vastaamaan tämän päivän varhaiskasvatusta. (V4)

Joskus on tullut tilanteita, että lastenohjaajat ovat puhuneet toisista lapsista negatiivisesti (millaisia ovat persoonina, millaisia he ovat kerhossa, miten heidän kerhopäivä on mennyt) ilman että se koskettaa lainkaan minun lastani tai hänen kerhopäivää. Sellaiseen minun mielestäni tulisi kiinnittää enemmän huomiota, ettei puhuta toisten asioista. Tulee itselle olo, että mitähän minun lapsesta ja meidän perheestä puhutaan. Eikä minun mielestä ole väliä, onko puhe negatiivista tai positiivista. Toisista lapsista/perheistä ei tulisi puhua. (V15)

Topakkuutta jos lapset ovat liian riehakkaita esim lauluhetkissä voisivat tädit reilusti komentaa rauhoittumaan (V16)

Että lastenhoitajien koulutus ja kristillinen tapa ohjata lapsia varmistettaisiin. (V17)

Perheleirit vuosikymmenen jälkeen olisi kivoja, mutta niissä, kuten kaikissa kerhoissa yms., työntekijöillä on iso merkitys, ketä siellä on töissä. Harmillisesti vuosia työntekijöinäkin ollut näihin hommiin sopimattomia siellä ja täällä, osa kyllä todella hyviä, mutta osa ei taas sinne päinkään. (V14)

Neljäs avoin kysymys, jossa kysyttiin lasten mahdollisia toiveita seurakunnan varhaiskasvatukselle, sai vain 6 vastausta. Näistä kuudesta vastauksesta kaksi oli kirjoitettu selkeästi lasten ääntä kuullen. Kahdessa vastauksessa toivottiin enemmän toimintaa ja kerhoja erityisesti kesäajalle sivukylien alueille. Yhdessä vastauksessa esitettiin toive pelipäivästä ja liikuntapäivästä myös pienille.

Olis kiva ku sais leikkiä rauhassa (V4)

Ei muuta kuin hymyillen toivoo mustikkapiirakkaa 😊 (V18)

7 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

7.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Aikaisempien kokemusten perusteella kyselyyn odotettiin vastaavan noin 10–15 vanhempaa. Olikin siis positiivinen yllätys, että kyselyyn saatiin 34 vastausta. Lisäksi avoimiin kysymyksiin oli vastattu runsaasti, ja ne antoivat lisää arvokasta tietoa varhaiskasvatustyön kehittämiseksi. Tämä teki tutkimuksesta myös laadukkaamman. Tilastokeskuksen (2023) mukaan 31.12.2022 Raahessa oli 997 lapsiperhettä, jossa on alle 7-vuotiaita lapsia, joten saadut 34 vastausta ei riitä yleistämään tuloksia koko Raahen alueen vanhempien mielipiteeksi. Tämä ei toki ollut tutkimuksen tarkoitukseen, vaan tavoite oli saada käyttökelpoisia työkaluja seurakunnan varhaiskasvatustoiminnan kehittämiseen.

Pieniä aineistoja analysoidessa on oltava varovainen johtopäätöksien teossa. Tuloksia tulkittaessa luotettavina voidaan pitää vain selkeitä yleisen tason tuloksia. Jos aineiston koko on alle 100, on syytä pidättäytyä prosenttien laskemisesta. (Nieminen, 2016, s. 6.) Tässä opinnäytetyössä käytettiin lukuja prosenttien sijaan, koska vastausmäärä oli 34. Johtopäätöksiä ei voida pitää koko Raahen alueen vanhempia koskevinä, vaan ne kertovat yksittäisen vastaajajoukon mielipiteen.

Kyselyyn vastasi 31 naista ja 3 miestä. Vastaajien sukupuolta päädyttiin kysymään, koska tiedossa oli, että Raahessa esimerkiksi perhekerhoissa lapset käyvät yleensä äidin kanssa. Haluttiin tietää, että tavoittaako kysely myös isät. Ilmeisesti näin ei käynyt, koska miesten osuus vastaajista oli niin pieni. Tämä vähentää tutkimuksen luotettavuutta siihen, mitä isät ajattelevat Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksesta.

Tutkijalta vaaditaan kykyä huomioida vastaajien taidot, halu ja aika vastata kyselyyn, jotta tieteellinen kysely voi onnistua. Lomake tulee suunnitella ja testata huolellisesti. Kyselylomakkeen täyttämiseen ei tulisi internet-kyselyssä mennä 15–20 minuuttia pidempään, koska liian pitkä vastausaika heikentää vastaajien

innokkuutta vastata. Myös lomakkeen ulkoasulla ja kysymysten asettelulla on suuri merkitys vastausmukavuuteen. Kysymysten muotoilu vaikuttaa myös siihen, kuinka luotettavia vastauksia saadaan. Jos kysymyksen tai vastausvaihtoehdon muotoilee epäselvästi, voi se aiheuttaa sen, että vastaaja ei osaa vastata kysymykseen, ja näin ollen ei saada luotettavaa vastausta. Kyselyä laadittaessa on syytä tarpeen mukaan ottaa huomioon myös muun kieliset vastaajat. (Tietoarkisto, i.a.-a.) Opinnäytetyön kyselyyn vastaaminen vei noin 5–7 minuuttia riippuen siitä, kuinka laajasti vastaaja vastasi avoimiin kysymyksiin. Arvioitu vastausaika oli ilmoitettu kyselyn saatekirjeessä. Kyselyyn vastaamiseen kului siis kohtuullinen aika. Koska aika tehdä tutkimusta oli rajallinen, tehtiin päätös, että kysely julkaistaan vain suomen kielellä. Samoin mainonta tehtiin suomen kielellä. Tämä jättää vastaajista ulkopuolelle ne henkilöt, jotka eivät suomeksi ole voineet vastata kyselyyn, ja näin ollen vähentää tulosten luotettavuutta.

Koska kyseessä oli ensimmäinen kyselytutkimukseni, tapahtui kysymysten muotoilussa pieniä virheitä. Osa kysymyksistä olisi voitu muotoilla paremmin ja selkeämmin. Lisäksi vastausvaihtoehtoja olisi joissain kysymyksissä voinut selittää auki enemmän. Useammassa kohdassa oli esimerkiksi vastattu, että ei jatkossa ole enää varhaiskasvatukseen lapsia, ja tämän takia eivät osallistu enää toimintaan. Seurakunnan varhaiskasvatustyö tekee myös paljon koko perheelle suunnattua työtä, kuten polut, vaellukset ja tapahtumat, joten kysymyksissä ja vastausvaihtoehtoisissa olisi kenties voitu huomioida tämä paremmin. Toki kysely oli suunnattu nimenomaan varhaiskasvatukseen lasten vanhemmille, joten kenties tämä olisi vain aiheuttanut enemmän sekaannuksia.

Tutkimukseni luotettavuuteen ja eettisyyteen vaikuttaa myös oma henkilökohtainen asemani Raahen seurakunnan jäsenenä. Olen kahden varhaiskasvatukseen lapsen äiti ja osallistun aktiivisesti Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan. Koin, että minulla oli hyvä pohja lähteä tekemään tätä tutkimusta, sillä minulla oli jo kuva siitä, mitä varhaiskasvatustyö Raahen seurakunnassa on. Koin myös, että oma aikaisempi henkilökohtainen osaamiseni varhaiskasvatuksen opettajana antoi hyvät lähtökohdat sille, että osasin käsitellä saatua aineistoa ja osasin etsiä luotettavia lähteitä teoriapohjaa varten.

Jotta tutkimukseni olisi luotettavampi, jätin itse vastaamatta kyselyyn, vaikka olisinkin kuulunut sen kohderyhmään. Lisäksi analysoin tulokset puolueettomasti ja kaikki näkökulmat huomioiden. Tutkijana ja opinnäytetyön tekijänä minulla oli esimerkiksi valta päättää siitä, mitkä avoimien kysymyksiä vastaukset päätyvät työhön sitaatteina ja mihin viitataan vain tekstissä yleisesti. Koska vastauksia tuli reilusti, ei kaikkia vastauksia voinut suoraan liittää tekstiin. Yritin parhaani mukaan valita sitaateiksi sellaiset vastaukset, jotka antavat mahdollisimman monia eri näkökulmia vanhempien ajatuksista tai mielipiteistä ja jotka tukevat muiden kysymysten tuloksia.

7.2 Opinnäytetyön eettisyys

Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) koostuu rehellisyydestä, luotettavuudesta, arvostuksesta ja vastuunkannosta. Hyvän tieteellisen käytännön toteutumisen varmistamiseksi hyödynnetään hyviä tieteellisiä menettelytapoja, jotka voidaan jakaa kahdeksaan tieteellisen toiminnan alueeseen. Näitä alueita ovat toimintaympäristö, koulutus ja ohjaus, yhteistyö, julkaiseminen ja viestintä, tieteellisen työn tekeminen, tutkimusaineiston hallinta ja käsittely, eettisyys ja ennakointi sekä asiantuntija- ja arviointitehtävät. Hyvien tieteellisten menetelmätapojen noudattamatta jättäminen voi aiheuttaa vakavia seuraamuksia, kuten HTK-prosessin käynnistymisen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023, s. 11.) Tämäkin opinnäytetyö noudattaa hyvän tieteellisen käytännön ja menetelmien periaatteita. Kaikissa toiminnan vaiheissa on kartoitettu erityisesti niitä toimintatapoja ja menetelmiä, jotka voisivat olla ohjeistuksen vastaisia.

Tutkimuksen tekijää ohjaavat useat moraaliset ja eettiset velvoitteet esimerkiksi tutkimuskohteena olevia henkilöitä ja yhteiskuntaa kohtaan. Tutkimuksen eettisyyteen ohjaa lisäksi useat lait ja ohjeistukset, kuten oikeus yksityisyyden suojaan ja tietosuojalaki. (Arene, 2020, s. 8, s. 11.) Opinnäytetyössä yhdeksi tärkeäksi eettiseksi ongelmaksi nousee vastaajan anonyyminä pysyminen. Tarpeettomien henkilötietojen kerääminen kielletään tietosuoja-asetuksessa. Anonymisointityötä voi helpottaa tarkalla suunnittelulla niin, ettei tutkimuksessa alun alkaenkaan kerätä merkityksetöntä tai turhaa tietoa. (Tietoarkisto, i.a-b.) Tässä

opinnäytetyössä kysely toteutettiin Webropol-alustalla, jossa vastaajien ei tarvinnut esimerkiksi kirjautua sisään vastatakseen kyselyyn. Vastaajat pysyivät anonyymeinä koko tutkimuksen ajan. Kyselyssä ei ollut sellaisia kysymyksiä, joista vastaajan voisi tunnistaa. Ennen avoimia kysymyksiä oli myös kirjoitettuna ohje, siitä, ettei kirjoitettaisi mitään henkilökohtaisia tietoja, joista yksittäisiä henkilöitä voitaisiin tunnistaa. Opinnäytetyön raportointivaiheessa on tärkeä huomioida se, että eri henkilöitä voidaan osallistuneiden henkilöiden kautta välillisesti tunnistaa (Arene, 2020, s. 13). Yhteen avoimeen kysymykseen oli tässä tutkimuksessa kirjoitettu työntekijöiden nimiä, joten oli tärkeää ja tutkimuseettisesti oikein jättää ne pois tästä työssä.

Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu myös avoimuus. Tutkittaville tulee tutkimusta tehdessä ja tietoja kerätessä kertoa, mikä on tutkimuksen käytötapa ja tarkoitus. Raportointivaiheessa tulee ottaa huomioon kaikki saatu aineisto, eikä johtopäätöksiä tehdessä tule suosia vain tutkimuksen toimeksiantajan kannalta edullisia tuloksia. (Heikkilä, 2014, s.29.) Opinnäytetyössä kyselylomaketta edeltävässä saatekirjeessä (liite 1) pyrittiin avaamaan tutkimuksen tarkoitusta vastaajille mahdollisimman selkeästi. Vanhempien kysymyksiin vastattiin myös perhekerhokäynneillä. Raportointivaiheessa tuotiin esiin kaikkia esiin nousseita näkökulmia.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tutkimuksen ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää, mitä toiveita perheillä on Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnalle. Tuloksista kävi ilmi, että suurin osa vastaajista koki Raahen seurakunnalla olevan tarpeeksi toimintaa lapsille. Avoimissa vastauksissa nousi silti esiin useampi toive lasten kerhojen lisäämiseen. Vaikka päiväkerhot ovat vähentyneet kävijämäärien laskun vuoksi, on se Raahessa silti edelleen toimiva toimintamuoto. Tutkimuksessa selvisi, että 20 vastaajan lapsi oli käynyt päiväkerhossa kyselyn aikana, mutta tulevaisuudessa päiväkerhon näki kiinnostavana toimintamuotona 26 vastaajaa.

Vastaajista 15 koki toimintaa olevan riittävästi lapsiperheille, mutta 10 vastaajaa oli sitä mieltä, että toimintaa ei ollut perheille riittävästi. Vastauksissa toivottiin kerhojen ja tapahtumien jatkuvan ja lisääntyvän koko Raahen seurakunnan alueella. Myös perheleirejä ja -retkiä toivottiin. Pelkästään lapsille tarkoitettua toimintaa oli siis vastaajien mielestä paremmin saatavilla kuin koko perheelle suunnattua, joten Raahen seurakunnassa voitaisiin enemmän kehittää koko perheen toimintaa.

Vastaajien toiveissa nousi esiin myös työntekijöiden toiminnan kehittäminen. Koska kirkon varhaiskasvatustoiminnan pedagogiikka pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan, tulee sen noudattaa sen ohjeita esimerkiksi henkilökunnan käyttäytymisen osalta. Kirkon työntekijöillä pitäisi olla koulutuksensa puolesta pedagogiset valmiudet toimia varhaiskasvatustyössä lapsia ja vanhempia kuunnellen. (Valtonen & Ojell, 2023, s. 174–175.)

Tutkimuksen toisena tavoitteena oli selvittää, kuinka hyvin Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö tavoittaa ihmiset. Kyselyyn vastasi 34 henkilöä, joista 31 oli naisia ja 3 miehiä. Tästä tuloksesta voidaan päätellä, että ainakaan tässä muodossa seurakunnan tieto ei tavoita perheiden isiä. Kysely tavoitti yhteensä seitsemän vanhempaa, jotka eivät aikaisemmin ole olleet mukana Raahen seurakunnan toiminnassa tai tapahtumissa. Kysely siis tavoitti paremmin niitä vanhempia, jotka ovat jo valmiiksi mukana seurakunnan toiminnassa.

Tutkimuksessa selvisi, että suuri osa vastaajista sai Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnasta tietoa sanomalehdestä ja sosiaalisesta mediasta. Näitä voidaan siis pitää toimivina tapoina tavoittaa perheitä. Suuri osa varhaiskasvatusikäisten lasten vanhemmista kuuluu niin kutsuttuihin millenniaaleihin, eli alle 45-vuotiaisiin aikuisiin, joille sosiaalinen media on käytetyin viestinnän väline (Vappula, 2023, s. 8–7, s. 36). Osa vastaajista oli vastannut, ettei saa mistään tietoa seurakunnan toiminnasta, joten uusiakin tiedonvälityskanavia tulisi löytää.

Tutkimukset ovat osoittaneet nuorempien ikäpolvien etäännyksen kirkosta kiihtyneen. Uskonnollisille yhteisöille on erittäin tärkeää, että perinteet välittyvät uusille sukupolville. (Vikström, 2023, s. 26.) Tämän vuoksi kyselyssä kysyttiin vanhempien mielipidettä siihen, onko Raahen seurakunnalla tarpeeksi toimintaa pienten lasten vanhemmille. 19 vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään ja 10 vastaajaa oli sitä mieltä, että toimintaa ei ollut vanhemmille tarpeeksi. Tästä voidaan päätellä, että pienten lasten vanhemmille ei ole tarpeeksi toimintaa tai siitä ei tiedoteta vanhempia tarpeeksi, että he tietäisivät siitä.

Kolmas tavoite oli selvittää, miten vanhemmat kokevat omat vaikuttamisen mahdollisuutensa seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnassa. Vastaajista neljä oli kokenut vaikuttamisen mahdollisuudet hyvänä, seitsemän vastaajaa huonona tai erittäin huonona ja 23 vastaajaa ei hyvänä eikä huonona. Toiminnan suunnitteluun oltiin ”ehkä” valmiita osallistumaan varmemmin kuin toiminnan tai tapahtumien järjestämiseen. Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategiassakin (2020) on kirjattu, että työtä tehdään jäsenlähtöisesti. Strategiassa korostetaan seurakuntalaisten roolin tärkeyttä toiminnan toteuttajina. Työntekijän rooli muuttuu enemmän työn tekijästä valmentajaksi ja mahdollistajaksi. Seurakunnissa pyritään hyödyntämään entistä enemmän seurakuntalaisten osaamista, aloitteellisuutta ja lahjoja toiminnan pohjana. (Suomen ev.lut. kirkko, 2020, s. 8.) Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten mukaan tämä muutos vanhempien muuttumisesta toiminnan toteuttajiksi ei vielä saanut suurta kannatusta.

Opinnäytetyölle asetetut tarkoitus ja tavoitteet täyttyivät. Kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaus, ja tutkimuksen myötä Raahen seurakunnan

varhaiskasvatustyö sai paljon hyödyllistä ja tarpeellista tietoa toimintansa kehittämistä varten.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi oli minulle tutkijana opettavainen ja antoisa. Se oli myös henkilökohtaisella tasolla kiinnostava, sillä olen kahden varhaiskasvatusikäisen lapsen äiti ja Raahen seurakunnan jäsen. Aikaisempi sosionomitutkintoni ja varhaiskasvatuksen opettajana kerryttämäni työkokemus antoivat hyvän peilauspinnan tutkimuksen tekoon. Opinnäytetyön tekeminen oli paikoin raskasta, mutta antoi eväitä siihen, miten tällaista tutkimustyötä on hyvä tehdä ja kuinka tärkeää se on, jotta toimintaa saadaan kehitettyä. Oma ammatillinen osaamiseni kehittyi opinnäytetyötä tehdessä, sillä en aikaisemmin ollut tehnyt kyselytutkimusta. Tutkimuksen tekemisen lisäksi opin paljon uutta myös seurakuntien varhaiskasvatustyöstä.

Uskon, että opinnäytetyöni oli yhteistyökumppanille hyödyllinen. Olen saanut kyselyn tekemisestä kiitosta sekä Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen työntekijöiltä että seurakunnan muiden työalojen työntekijöiltä. Olen päässyt keskustelemaan työstä myös alueen vanhempien kanssa, ja suuri osa heistä on ollut kiinnostuneita kuulemaan tuloksista tarkemmin. Olenkin luvannut käydä esittelemässä valmista opinnäytetyötäni esimerkiksi perhekerhoissa.

Koen, että opintoihini kuuluva seurakuntaharjoittelu, jonka tein Raahen seurakunnassa Merja Tuomaalan ohjauksessa syksyn 2023 aikana, toi opinnäytetyölleni lisäarvoa ja antoi mahdollisuuden tuoda tekemääni työtä paremmin esiin. Saimme yhteistyökumppanin kanssa mahdollisuuden pitkin harjoittelua palata tutkimuksen tuloksiin ja peilata niitä toimintaan sen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Lisäksi pääsin mukaan varhaiskasvatustiimin kokouksiin, jossa pääsin kertomaan tutkimuksesta ja siitä saaduista tuloksista. Sain myös mahdollisuuden

tuoda omia ideoitani ja ajatuksiani kehittämisestä työyhteisökumppanille. Omalle ammatilliselle kehitykselleni kaikkein antoisinta olikin yhteistyön tekeminen koko Raahen seurakunnan varhaiskasvatustiimin kanssa. Tutkijan roolin ottaminen antoi minulle myös uudenlaisen kokemuksen toimia ryhmässä. Sen myötä sain esimerkiksi varmuutta tuoda esiin tutkimuksen tuloksia ja niiden pohjalta tekemiä johtopäätöksiäni koko tiimille. Uskon, että läheinen yhteistyön tekeminen on ollut antoisaa myös yhteistyökumppanille.

Perheiden osallisuudesta on ollut paljon keskustelua julkisuudessa ja seurakunnissa, ja osallisuuden lisääminen on kirjattu kirkon strategiaankin. Kirkon kasvatuksen barometrissa Mattila (2023) pohtii, miksi perheiden osallisuuden lisääminen on haastavaa kirkon varhaiskasvatustyössä. Pohdin tätä opinnäytetyötä tehdessäni myös. Voihan olla, että suuri osa vanhemmista on niin tottuneita toimintamalliin, jossa heidän ei itse tarvitse kuin saapua paikalle, etteivät he osaa kaivata osallistavampaa toimintaa. Totuttujen toimintamallien rikkominen tulee varmasti olemaan lähivuosina haasteellinen tehtävä seurakuntien varhaiskasvatustyössä, kun toimintatapoja pitäisi pystyä muuttamaan seurakuntalaislähtöisemmiksi.

Pohdin kyselyä laatiessani, olisiko vanhemmilta pitänyt kysyä, mitä seurakunnalta vaadittaisiin, jotta vanhemmat voisivat itse osallistua toiminnan toteuttamiseen. Kysymyksen asettelu osoittautui haastavaksi, koska se olisi pitänyt selittää todella tarkasti, ettei virheymmärryksiä olisi tullut. Tämän myötä kyselystä olisi tullut paljon pidempi ja analysoitavaakin enemmän. Koska Raahen seurakunnassa ei ole vakiintunutta käytäntöä sille, miten vanhemmat otetaan toiminnan suunnitteluvaiheeseen mukaan, olisi vanhempien saattanut olla vaikea alkaa itse nimeämään niitä. Siksi kyselyyn nimettiin valmiiksi yksi valmis vanhempia osallistava toimintamalli: suunnitteluilta. Suunnitteluilta on tarvittaessa helppo järjestää, mikäli vanhemmat olisivat siihen halukkaita osallistumaan. Koska vastaajista suuri osa olisi ehkä valmis osallistumaan suunnitteluiltaan, on Raahen seurakunta järjestämässä tämän illan syyskaudella 2023. Suunnitteluillassa voidaan kysellä ja selvittää tarkemmin sitä, millä tavalla vanhemmat haluaisivat itse olla mukana myös toiminnan toteutusvaiheessa.

Koska kysely oli yhtä avointa kysymystä lukuun ottamatta suunnattu perheiden vanhemmille, heräsi minulla jo suunnitelmavaiheessa kysymys siitä, antaako kysely tarpeeksi laajaa näkemystä lasten toiveista Raahen seurakunnan varhaiskasvatukselle. Lasten pois jättäminen oli tietoinen valinta, jonka tein sen perusteella, kuinka paljon yhdellä ihmisellä on aikaa ja resursseja tehdä tutkimusta. Jotta lasten ääntä olisi saatu enemmän esiin, olisi tutkimustavaksi pitänyt alkujaankin valita joku lapsilähtöisempi tapa, esimerkiksi haastattelu tai sadutus. Tämä olisi vaatinut enemmän henkilökohtaista jalkautumista lapsille suunnattuihin ryhmiin tai tapahtumiin. Kysymykset olisi pitänyt laatia toisin ja analyysivaihekin olisi ollut pidempi. Myös vanhemmilta olisi pitänyt erikseen pyytää suostumus lasten osallistumisesta tutkimukseen.

Lasten osallisuus ja heidän huomiointinsa on noussut tärkeäksi keskustelun aiheeksi myös seurakunnassa (kts. esim. Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa -ohjeistus), minkä vuoksi en olisi halunnut jättää lapsia täysin tämän työn ulkopuolelle. Joitain rajauksia oli silti tehtävä, ettei opinnäytetyöstä tule liian laaja yhden ihmisen tehtäväksi. Tarkoitus oli hyödyntää tässä tutkimuksessa saatuja tuloksia syksyllä 2023 ja kartoittaa opintoihini kuuluvan seurakuntaharjoittelun ohessa tarkemmin myös lasten toiveita ja mielipiteitä. Kun suuntaviivat vanhempien toiveista ovat selvillä, voidaan seuraavaksi paneutua tarkemmin myös lasten mielipiteiden ja toiveiden huomioimiseen. Erityisesti päiväkerhoissa tätä tehdäänkin jo aktiivisesti, muun muassa kyselemällä lapsilta, mitä he toivoisivat kerhossa tehtävän, mutta lasten roolia muun toiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä voitaisiin vielä kehittää. Polku-toimintamateriaalissa oli tähän hyviä ehdotuksia tulossa, kun pääsin niitä harjoitteluni aikana vilkaisemaan.

Opinnäytetyöni antoi hyvää tietoa Raahen seurakunnalle siitä, miten varhaiskasvatustyö tavoittaa perheet. Opinnäytetyön kyselyyn vastasi vain kolme miestä, mistä voitaisiin päätellä, että Raahen seurakuntien tiedottaminen voisi kohdentua jatkossa enemmän myös isille. Voihan olla, että kyselyyn vastattiin perheissä yhdessä, vaikka saatekirjeessä pyydettiin molempia vanhempia vastaamaan kyselyyn erikseen. Tapahtumissa isät ovat seurakunnassa enemmän mukana kuin

esimerkiksi perhekerhoissa. Tähän voi kenties vaikuttaa se, että Suomessa edelleen äidit jäävät isää enemmän kotiin lasten kanssa näiden ollessa pieniä.

Vastaajista suuri osa oli kertonut saavansa tietoa sanomalehdestä. Tämän vuoksi minua jäi hieman harmittamaan, että alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen kyselyä ei lopulta saatu mainostettua paikallislehdissä. Tulevaisuudessa, jos ja kun vastaava kysely toteutetaan, olisi sitä siis tarkoituksenmukaista mainostaa myös lehdessä. Raahen seurakunta kertoo omassa strategiassaan, että seurakunnan viestintä toimii hyvin ja mediaa hyödynnetään tulevaisuudessa entistä enemmän, jotta alueen asukkaisiin saataisiin pidettyä paremmin yhteyttä (Kirkkoneuvosto, 2023, s. 4).

Arvelimme työelämäkumppanin kanssa jo etukäteen, että todennäköisesti kysely tavoittaa enimmäkseen niitä, jotka jo ovat jollain tapaa mukana seurakunnan toiminnassa, sillä heille tieto kyselystä menee varmemmin. Tämä piti paikkansa, sillä kyselyyn vastasi vain seitsemän sellaista henkilöä, jotka eivät olleet mukana seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnassa tai tapahtumissa. Tulevaisuudessa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön tehtävänä on keksiä keinoja tavoittaa paremmin myös ne henkilöt, jotka eivät vielä ole mukana seurakunnan toiminnassa. Myös kirkon strategiaan on kirjattu, että kirkon tulee olla muutosmyönteinen ja valmis kokeilemaan uutta (Suomen ev.lut. kirkko, 2020, s.9).

Opinnäytetyössäni koin ansiona vanhempien vastauksista esiin nousseet kehittämisen kohteet. Vanhemmilla on päätävävalta siihen, mihin toimintaan lapsi tai perhe osallistuu, ja jos toimintatapoja ei koeta hyviksi, saattaa esimerkiksi ensimmäinen kerhokerta jäädä myös viimeiseksi. Siksi koin tärkeinä vanhempien tekemät huomiot henkilökunnan pätevydestä ja toimintatavoista, sillä ne vaikuttavat siihen, millaisen mielikuvan vanhemmat saavat seurakunnan toiminnasta. Vaikka työntekijät saivatkin paljon enemmän positiivista palautetta negatiivisen sijaan, on kehittämisen kohteita syytä tarkastella säännöllisesti. Tässä tutkimuksessa esiin nousseet vanhempien huolenaiheet olivat tärkeitä, ja niihin tulee pureutua mahdollisimman pian. Kävin tutkimuksessa saatuja tuloksia läpi Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen henkilökunnan tiimipalaverissa 9.8.2023, jolloin niistä myös päästiin keskustelemaan. Tässä keskustelussa pohdittiin jo erilaisia

toimintatapoja ja ideoita, joilla vanhempien toiveisiin ja esiin nostamiin kehittämisen kohteisiin pysytään vastaamaan nopeasti.

Yhteen avoimeen kysymykseen oli vastattu näin:

Harmillisesti olemme juuri nyt ohi tämän aikakauden ja jäämme paitsi kaikesta uudesta ja ehkä paremmasta. (V14)

Tämä vastaus jäi minulle mielen päälle pidemmäksi aikaa. Vastaus tuotti minulle tyytyväisen olon siitä, että kysely selvästi jonkun vanhemman mielestä oli tarpeellinen ja sen avulla voitaisiin saada aikaan jotain parempaa ja uutta. Tämähän oli opinnäytetyön tarkoitus ja lähtökohta. Samalla vastaus hieman mietitytti sen osalta, että ajattelevatko vanhemmat, että kun lapsi menee kouluun, ei hän enää voi osallistua lapsiperheille tarkoitettuun toimintaan, jossa varhaiskasvatustiimi on järjestäjänä. Tämä kysely toki oli suunnattu nimenomaan varhaiskasvatustyön ikäisten lasten vanhemmille ja tavoite oli kehittää varhaiskasvatustyön toimintaa, mutta perhetyö ja yhteistyö muiden toimialojen kanssa ei rajoitu vain tähän ikäryhmään. Toivoisinkin siis, että tulevaisuudessa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyö pystyy tavoittamaan perheitä paremmin myös kouluiän saavuttua yhteistyössä esimerkiksi alueen muiden toimijoiden ja seurakunnan muiden toimialojen kanssa. Kenties tulevaisuudessa kaikki alueen lapset ja vanhemmat kokevut olevansa tervetulleita uuteen ja parempaan seurakuntaan.

LÄHTEET

- Arene. 2020. *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. (Päivitetty 9.1.2020) <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTI-SET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>
- Günther, K., Hasanen, K., & Juhila, K. (i.a.). Johdanto: Analyysi ja tulkinta. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja] <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>
- Hegstad, H. (i.a.). *Comparative Analysis of Statistics*. Saatavilla 21.10.2023. <https://churchesintimesofchange.org/findings-from-the-project/comparative-analysis-statistics>
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus*. Edita. 9. painos.
- Ketola, K. (2020). Uskonto ja kulttuurin murros. Teoksessa H. Salomäki, M. Hytönen, K. Ketola, V-M. Salminen & J. Sohlberg, *Uskonto arjessa ja juhlassa. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2016–2019*. (s.12–44). Kirkon tutkimuskeskus. (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 134.) file:///C:/Users/gtcar/Downloads/31476840_Kirkon_nelivuotiskertomus_tutkimusosa_20_11_02_NETTIVER-SIO_c.pdf
- Kilpeläinen, A. (2022). *"Lintuemon siiven alla" Kirkkotilassa toteutettava vauvamusiiikkitoiminta Suomen ja Tanskan evankelisluterilaisissa kirkkoissa*. [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]
- Kirkollisten toimitusten kirja*. (2003). https://kirkkokasikirja.fi/toim/01a_lapsen_kaste.pdf (Saatavilla 4.10.2023).
- Kirkkohallitus. (2009). *Minäkö perhetyön tekijä?* Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:10. <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Min%C3%A4k%C3%B6+perhety%C3%B6n+tekij%C3%A4/2f2d73e9-cdde-a809-d3c0-1dd092ef1f4e>

- Kirkkohallitus. (2015.). *Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa – Ohjeistus*. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja Kirkko ja toiminta, 21. <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/LAVA-ohjeistus.pdf/9308d811-9e19-0cbe-b82e-560082043d97?t=1557230310000>
- Kirkkohallitus. (2022). *Jokainen on tärkeä – Kansallisen lapsistrategian toimeenpano Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa*. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja, Kirkko ja toiminta, 128. file:///C:/Users/gtcar/Downloads/KH_jokainen_on_tarkea_asiakirja_saavutettava.pdf
- Kirkkohallitus. (2021). *Polku – Vauvasta aikuiseksi seurakunnan yhteydessä*. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja, Kirkko ja toiminta, 106. file:///C:/Users/gtcar/Downloads/Polku%20Vauvasta%20aikuiseksi%20seurakunnan%20yhteydess%C3%A4_FINAL_SAAVUTETTAVA-1.pdf
- Kirkkoneuvosto. (2021). *Ovi on auki. Raahen seurakunnan strategia 2021–2026*.
- L 540/2018. Varhaiskasvatustilanne 13.7.2018/540. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540#L2P4>
- Mattila, K. (2023). Osallisuuden poluilla kirkon kasvatuksessa. Teoksessa J. Porkka, & M. Valtonen (toim.). *Lupa uskoa ja kasvaa. Kirkon kasvatuksen barometri 2022*. (s.25–49). Kirkon tutkimus ja koulutus. (Suomen ev.-lut. kirkon tutkimusjulkaisuja 141). file:///C:/Users/gtcar/Downloads/KKH_tutkimusjulkaisuja_141_Lupa_uskoa_ja_kasvaa_web_23_03_23-1.pdf
- Nieminen, A. (2016). Määrällisen tutkimusmenetelmän perusteet. Opetusmoniste 2016. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*.
- Petäjä, H., & Ojell, R. (2018). Kirkon varhaiskasvatus lasta ja perhettä varten myös tulevaisuudessa. Teoksessa J. Kokkonen (toim.). *Kirkon kasvatustilanne vuonna 2023 – Kristillisen uskon välittymisen haasteita ja mahdollisuuksia*. (s.36–51). (Suomen ev.lut. kirkon julkaisuja, Kirkko ja toiminta, 74.) Kirkkohallitus.

https://issuu.com/kirkonkasvatus/docs/kirkon_tulevaisuusselonteko_2018_lo?e=11549239/65960028

Raamattu. (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja.

Raahen seurakunta. (i.a.-a.). *Tietoa seurakunnasta*. Saatavilla 21.10.2023. <https://www.raahenseurakunta.fi/info-ja-asiointi/tietoa-seurakunnasta>

Raahen seurakunta. (i.a.-b.). *Raahen seurakunnan varhaiskasvatus*. Saatavilla 21.10.2023. <https://www.raahenseurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille>

Raivio, H., & Karjalainen, J. (2013). Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat! Teoksessa T. Era (toim.), *Osallisuus – oikeutta vai pakkoa?* (s. 12–34). (Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 156). Jyväskylän ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64153/JAMKJULKAISUJA1562013_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rogoff, B. (2003). *The cultural cature of human development*. Oxford University Press.

Suomen ev.lut. kirkko. (2020). *Ovet auki – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026*. <https://evl.fi/documents/1327140/77189567/suomen-ev.lut.kirkon-strategia-vuoteen-2026.pdf>

Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-a). *Perhelähtöisen seurakunnan suuntaviivat*. Kirkkohallitus. Saatavilla 21.10.2023. <https://evl.fi/documents/1327140/597961576070995000978/Perhel%C3%A4ht%C3%B6isen+seurakunnan+suuntaviivat.pdf/da634775-2fcf-1f76-2499-ae8b2a004ebc?t=>

Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-b). *Varhaiskasvatus*. Saatavilla 21.10.2023. <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/varhaiskasvatus>

Tietoarkisto. (i.a.-a). *Kyselylomakkeen laatiminen*. Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirja. Tampereen yliopisto. Saatavilla 21.10.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>

- Tietoarkisto. (i.a.-b). *Tunnisteellisuus ja anonymisointi*. Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirja. Tampereen yliopisto. Saatavilla 21.10.2023.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistonhallinta/tunnisteellisuus-ja-anonymisointi/#minimointi-eli-miten-kerata-aineisto-niin-ettei-se-silla-turhia-tunnisteita>
- Tilastokeskus. (16.6.2023). *Tunnuslukuja perheistä perhetyypin mukaan alueittain, 2006–2022* (12c1). https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_perh/statfin_perh_pxt_12c1.px/table/table-ViewLayout1/
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa 2023. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023). https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Valtonen, M., & Ojell, R. (2023). Varhaiskasvatus ja perhetoiminta muutoksessa. Teoksessa J. Porkka, & M. Valtonen (toim.). *Lupa uskoa ja kasvaa. Kirkon kasvatuksen barometri 2022*. (s.158–184). Kirkon tutkimus ja koulutus. (Suomen ev.-lut. kirkon tutkimusjulkaisuja 141). file:///C:/Users/gtcar/Downloads/KKH_tutkimusjulkaisuja_141_Lupa_uskoa_ja_kasvaa_web_23_03_23-1.pdf
- Valtonen, M., Porkka, J., Hannikainen, P., Kokkonen, J., & Tervo-Niemelä, K. (2023). Lupa uskoa ja kasvaa – kirkon kasvatus vuonna 2022. Teoksessa J. Porkka, & M. Valtonen (toim.). *Lupa uskoa ja kasvaa. Kirkon kasvatuksen barometri 2022*. (s. 303–319). Kirkon tutkimus ja koulutus. (Suomen ev.-lut. kirkon tutkimusjulkaisuja 141). file:///C:/Users/gtcar/Downloads/KKH_tutkimusjulkaisuja_141_Lupa_uskoa_ja_kasvaa_web_23_03_23-1.pdf
- Valtonen, M., & Sutinen, P. (2016). Kirkon varhaiskasvatuksen ja perhetyön toimintakentät ja mahdollisuudet. Teoksessa M. Valtonen & P. Sutinen (toim.), *Varhaiskasvatus ja perhetoiminta seurakunnissa*. (s. 15–20). (Diak Työelämä 6). Diakonia-ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/116389/Diak_Työelämä_978-952-493-270-7.pdf?sequence=1
- Vappula, K. (toim.). (2023). *Milleniaalien polut. Reittejä aitoon ja läsnäolevaan kirkkoon*. Suomen ev.lut. kirkon julkaisuja, Kirkko ja toiminta, 132.

Kirkkohallitus. file:///C:/Users/gtcar/Downloads/KH_milleniaalien_polut_saavutettava-2.pdf

Vehkalahti, K. (2014). Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lectura.

Vikström, B. (2023). Luterilainen kirkko sekularisaation ja polarisaation keskellä.

Teoksessa S. Mikkola & S-M. Saarelainen (toim.), *Millenniaalien kirkko. Kulttuuriset muutokset ja kristillinen usko*. (s.25–50). Kirkon

tutkimus ja koulutus. <file:///C:/Users/gtcar/Downloads/Millenniaalien%20kirkko%20-%20Kulttuuriset%20muutokset%20ja%20kristillinen%20usko-1.pdf>

Webropol. (i.a.). Automaattinen kyselytutkimusten raportointi. Saatavilla

21.10.2023. <https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/analysoi-ja-visualisoi/>

LIITE 1. Kyselylomake

Kysely perheille Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi

Hei sinä 0-6-vuotiaan lapsen vanhempi!

Opiskelen Diakonia-ammattikorkeakoulussa kirkon varhaiskasvatuksen ohjaajan tutkintoa. Opinnäytetyöni teen yhteistyössä Raahen seurakunnan kanssa. Opinnäytetyössäni teen kyselytutkimusta perheille, joissa on varhaiskasvatusikäisiä lapsia. Tutkimuksen tarkoituksena on kerätä perheiltä tietoa, joiden pohjalta voidaan kehittää Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyötä (lapsi- ja perhetyö) perheiden toiveiden ja ajatusten mukaisesti.

Tämä kysely on siis suunnattu Sinulle, mikäli asut Raahen seurakunnan alueella ja perheeseesi kuuluu 0-6-vuotiaita lapsia. Olet lämpimästi tervetullut vastaamaan kyselyyn, vaikka et olisikaan osallistunut aikaisemmin Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan. Mikäli perheeseen kuuluu kaksi vanhempaa, toivoisimme molemmilta omaa vastausta.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Kyselyssä on suurimmaksi monivalintakysymyksiä ja lopuksi muutama avoin kysymys. Aikaa vastaamiseen menee noin 5-7 minuuttia.

Tutkimusaineistoa kerätään oheisella kyselylomakkeella. Vastaukset käsitellään ja analysoidaan anonymisti ja luottamuksellisesti niin, ettei yksittäisiä vastaajia voida missään vaiheessa tunnistaa. Aineistoa käytetään Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi ja toiminnan suunnitteluun. Tutkimuksen valmistuttua aineisto tuhotaan.

Kysely on auki 31.5.2023 saakka.

Mikäli sinulla on tutkimukseen liittyen kysyttävää, voit lähettää sähköpostia osoitteeseen iida-maria.halonen@student.diak.fi

Lisätietoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyöstä ja sen toiminnasta saat Raahen seurakunnan nettisivuilta: <https://www.raahenseurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille>

Vastauksesi on arvokas, joten kiitos jo etukäteen!

Yhteistyöstä kiittäen,
Iida-Maria Halonen

Kysely perheille Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön kehittämiseksi

1. Sukupuolesi?

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua vastata

2. Onko Raahen seurakunnalla mielestäsi tarpeeksi toimintaa 0-6-vuotiaille lapsille?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

3. Onko Raahen seurakunnalla mielestäsi tarpeeksi toimintaa pienten lasten perheille?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

4. Onko Raahen seurakunnalla mielestäsi tarpeeksi toimintaa pienten lasten vanhemmille?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Osallistuminen Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan ja tapahtumiin

5. Osallistutko sinä ja/tai lapsesi johonkin seuraavista Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan (nyt tai aikaisemmin)? Voit valita useita.

- Päiväkerho
- Perhekerho
- Iltaperhekerho
- Perhekahvila
- Eskarilaisten kaakaokerho
- Lapsiparkki
- Perhejumalanpalvelus/-messu
- Pyhäkoulu
- Ekavauvakerho
- 2v kerho
- Muskari
- Perheretki
- Perheleiri
- Kesäkerhot
- Ei osallistu

6. Oletko osallistunut tai onko lapsesi osallistunut Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen tapahtumiin? Voit valita useita.

- Syystapahtuma
- Vauvan päivä
- Lastenpäivä
- Joulupolku
- Lasten ja perheiden joulukirkko
- Laskiaistapahtuma
- Lasten Pääsiäisvaellus
- 3v, 4v tai 5v synttärit
- Joku muu, mikä?
- Ei ole osallistunut

7. Mistä syystä sinä ja/tai lapsesi ei nyt osallistu tai ole aikaisemmin osallistunut Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan? (PIILOTETTU kysymys, joka tulee vastattavaksi, jos kysymyksissä 5 tai 7 on vastattu "ei osallistu")

- Ei mieleistä toimintaa
- Huonot kellonajat
- Oma aika ei riitä
- En koe seurakuntaa järjestäjänä omakseni
- Ei varhaiskasvatukseenikäisiä lapsia
- Joku muu syy, mikä?
- En osaa sanoa

Tulevaisuuden kysymyksiä

8. Milloin voisit osallistua Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan? Voit valita useita.

- Arkena aamupäivällä 9-12
- Arkena päivällä 12-16
- Arkena illalla 16-20
- Viikonloppuna päivällä 9-16
- Viikonloppuna illalla 16-20
- Leiri tai retki arkipäivänä, esimerkiksi koulujen loma-aikana
- Leiri tai retki viikonloppuna
- En aio jatkossa osallistua seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan
- Joku muu, milloin?

9. Raahen seurakunnan varhaiskasvatustoiminta, joka sinua tulevaisuudessa kiinnostaisi? Voit valita useita.

- Lasten päiväkerhot
- Perhekerho
- Iltaperhekerho
- Perhekahvila
- Muskari

- Teemakerho lapsille (esim. liikuntakerho, taidekerho)
- Teemakerho perheille
- Vauvakerho
- Lapsiparkki (lastenhoito)
- Perheleiri
- Perheretki
- Lasten kirkot (esim. perheiden joulukirkko)
- Perhejumalanpalvelus/-messu
- Lasten ja perheiden tapahtumat (esim. joulupolku, vauvanpäivä yms.)
- Parisuhdeilta (lapsille mahdollisuus lastenhoitoon samalla)
- Verkossa tapahtuva toiminta (esim. muskari, tarinahetki, perhemessu)
- Joku muu, mikä?
- En ole kiinnostunut varhaiskasvatustoiminnasta tulevaisuudessa

10. Alue, jolla voisit osallistua Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toimintaan? Voit valita useita.

- Raahе
- Pattijoki
- Saloinen
- Vihanti
- Siikajoen alue
- En osaa sanoa

"Seurakunta on seurakuntalaisten koti"

11. Kuinka hyvin koet saavasi tietoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyön toiminnasta (esim. tapahtumien ajankohdat, kerhojen peruuntumiset, toiminnan sisällöt)?

- Erittäin huonosti
- Huonosti
- En hyvin enkä huonosti
- Hyvin
- Erittäin hyvin

12. Mistä saat tietoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnasta? Voit valita useita.

- Sosiaalinen media
- Sanomalehti
- Seurakunnan verkkosivut
- Seurakunnan työntekijät
- Ystävien kautta
- Joku muu, mikä?
- En ole saanut tietoa

13. Kuinka hyvin koet pystyväsi vaikuttamaan siihen, millaista toimintaa Raahen seurakunnassa on lapsille ja lapsiperheille?

- Erittäin huonosti
- Huonosti
- En hyvin enkä huonosti
- Hyvin
- Erittäin hyvin

14. Olisitko halukas osallistumaan vapaamuotoiseen iltahetkeen, jossa ideoitaisiin Raahen seurakunnan (varhaiskasvatuksen) toimintaa yhdessä muiden perheiden/vanhempien kanssa?

- Kyllä
- En
- Ehkä
- En osaa sanoa

15. Olisitko halukas osallistumaan johonkin Raahen seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnan tai tapahtuman järjestämiseen?

- Kyllä
- En
- Ehkä
- En osaa sanoa

Lopuksi vielä muutama avoin kysymys. Ethän anna vastauksissa mitään sellaisia tietoja, joista voisi tunnistaa henkilöitä.

16. Mitä pidät erityisen hyvänä tai tärkeänä Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä?

17. Mitä kehitettävää näkisit Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyössä olevan?

18. Mitä muuta haluaisit sanoa Raahen seurakunnan varhaiskasvatukselle?

19. Olisiko lapsellasi toiveita tai odotuksia Raahen seurakunnan varhaiskasvatukselle? Voit kirjoittaa niitä tähän.

LIITE 2. Opinnäytetyön mainos ilmoitustauluille

Hei sinä 0–6-vuotiaan lapsen vanhempi!

Skannaa QR-koodi, vastaa opinnäytetyökyselyyn ja auta kehittämään Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyötä!

Teen opinnäytetyössäni kyselytutkimusta varhaiskasvatukseen lasten perheille. Tarkoituksena on kerätä tietoa perheiden toiveista ja ajatuksista, joiden pohjalta voidaan kehittää ja suunnitella seurakunnan varhaiskasvatustyön toimintaa. Mikäli sinulla on tutkimukseen liittyen kysyttävää, voit lähettää minulle sähköpostia osoitteeseen iida-maria.halonen@student.diak.fi

Kysely on auki 31.5.2023 saakka.
Linkki kyselyyn löytyy myös Raahen srk nettisivuilta
www.raahenseurakunta.fi/lapsille-ja-lapsiperheille

Jokainen vastaus on arvokas, joten kiitos jo etukäteen!

Yhteistyöstä kiittäen,
Iida-Maria Halonen

LIITE 3. Opinnäytetyön mainos viestillä ja somessa

Hei sinä 0-6-vuotiaan lapsen vanhempi!
Skannaa QR-koodi, vastaa
opinnäytetyökyselyyn ja auta kehittämään
Raahen seurakunnan varhaiskasvatustyötä!

KIITOS!

Löydät kyselyn myös Raahen srk verkkosivuilta

RAAHEN SEURAKUNTA

